

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Jánosi-utca 54. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Tanulóknak egész évre 2 frt.
" fél évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca 1. szám a. a. könyvnyomdában — Ide intézendők a kiadóhivatali elölízetés, hirdetés, nyilttér és egyéb fel-szólások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-fogata 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előízetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönbén minden hazai pósthivatal. Az előízetés legezlszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Az italméresi jog és a községek.

Ha abból a nemzetgazdaságtani olvból indulunk ki, hogy minden helyesen beosztott gazdasági rendszer mellett az egyesek jóléte a közjólétet épen csak az egyeseknek nyújtott előnyök sikeres biztosítása által eredményezi: akkor kénytelenek vagyunk az általánosan ismert előzmények és törekvésekből ítélve s a vett tapasztalatok alapján megállapítani, hogy nálunk ezen egészséges nemzetgazdaságtani elv megfordítva érvényesül, ami az egyesek, különösen a magánérdekköröket egyesítő s a közjólét forrásaiul tekintendő erkölcsi testületek: községek gazdasági benuitságára vezet.

Amit a községek gazdasági és szabadrendelkezési joga és köréből elvonunk: azzal a községeket szegényebbé, az általános művelődési, erkölcsi s gazdasági törekvések és célok elérése s biztosítása tekintetében tehetetlenebbé tesszük.

A községek háztartásában egy igen jelentékeny tényező: egy kiapadhatatlan bevételi forrás volt az italméresi jog.

Ezen jogtól a községek államgazdasági tekintetéből immár megfosztvák; ily jagon többé saját jövedelemmel nem bírnak s nem bírhatnak. Elestek attól, hogy az új műveltségű kor igényei s szükség által a községek terhére írott művelődési, közegészségügyi, közrendészeti és jötekonysági kiadások fedezésére egy évről-évre visszatérő jövedelemre számíthatnának; s ha mindezeket a reájok rótt terheket elviselni más módon nem képesek: akkor vagy saját polgárait kénytelenek e terhek viselésére kényszeríteni, vagy önön céljaikat el nem érhetve, visszafejlődni.

A kárpótlás, melyben a községek az elvont jog fejében részesültek, bármily jól befektetve sem biztosít oly állandó jövedelmet, mint a mily jövedelem az italméresi jog községi gyakorlása vagy bérbeadásából a községek javára évről-évre előállott.

És az egyensúly jövedelmi forrás hiányában nem állítható elő másképen, mint a folyton terhebbé potádó-rendszer állandóvá tétele által.

Kellene tehát, hogy a községek az italméresi és adóbeszedési jog állami bérbeadásánál, egyesek felett előnyben részesüljenek, amint ez a törvényben és annak végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri rendeletben ki is van mondva.

Hogy van mégis, hogy a községek ezt el nem érhetik?

Az nem lehet indok, hogy a község a maga előnyére s egyesek hátrányára albérleteket kötné, mert hiszen épen az folyik a törvény szelleméből, hogy legyen meg az államnak az italméresi jövedékből a maga bevétele, de e mellett a községek is részesüljenek a bérletnél nyújtott előnyök következtében némi jövedelemben.

A tapasztalt bérbeadási eljárás mellett azonban ez el nem érhető és a látottak után megérett azon nézet, hogy egyeseknek sem érdemes a bérletnél versenyt csinálni, miután ígéretek ellenében titokban tartott zárt ajánlatok vannak és nincsennek biztosítva arról, hogy legmagasabb ígéretek fogva a nyilvános árverésen tényleg bérbe vett jog gyakorlatába léphetnek.

Annál kevésbé folyhamak községeink a szabad versenybe ily eljárás mellett céltalanul, mivel ellenök bérlő-szövetkezetek lépnek föl, melyek egész község-csoportokat tartanak kezeikben, s így mint több községre szövetkezetek az egyes községeket könnyen felülírhatják, s a községek nem értek el egyebet, mint azt, hogy képviseltesök által magok magoknak többszörösen haszontalan kiadásokat okoztak.

És egyáltalán nincs értelme, hogy egyesek és községek az italméresi jog bérbevétele végett nyilvános árverésre becsődítessenek, ha nem biztosíthatja a bérbeadó hatóság a legtöbbet ígérőket arról, hogy a legmagasabb ígérlet véglegesnek vétetik s velök tényleg a bérleti szerződés azonnal megkötetik.

Mert tényleg az árverés úgy folyik le, hogy senki sem tudja, vajjon ha legtöbbet gér: övé lesz-e a bérlet? Ha valamely község ajánlat nem érkezik s a kincstár érdeke veszélyeztetve

van, — erős biztatásban részesülnek az árverelők arra nézve, hogy tegyenek ígérletet, ígérletök végérvényes lesz, de azért nem biztosíthatnak arról, hogy velök azonnal szerződést kötnek.

Ezen eljárás azt eredményezi, hogy egyesek és községek tartózkodni fognak az árvereléstől s nem fognak maguknak céltalan fáradságot és jobb helyre tehető költséget csinálni. A helyzetet pedig fogják uralni a bérlő szövetkezetek s az állam kénytelen lesz az önmagától elaluvó szabad verseny megszűnése mellett a zárt ajánlatok kisebb összegével megelégedni, mert a jól szervezett szövetkezetek nem igen fogják saját zsebük fölött az állam érdekét különös tekintetekben részesíteni és egymást magasabb ajánlatokkal agyonárverelni.

És így veszíteni fog a kincstár, a községeknek pedig nem lesz kilátásuk arra, hogy az egykor oly dús bevételi forrásnak bizonyult italméresi jogból valaha még némi előnyben részesüljenek.

Gömöri honvédek. Lapunk mult számában közöltük, hogy a gömörmegyei 1848/49-iki honvédek egyesületének választmánya tiltakozó álláspontot foglalt el a Hentzyszobornak tervbe vett megkoszorúása ellenében. Azon tervet, melyet megyebeli honvédek e tárgyban a központi elnökséghez intézett, következőleg szól:

A gömörmegyei honvédegylettől.

A honvédegyletek t. országos központi elnökségének
Budapesten.

A budai honvédszobor f. év. november hava 2-ára kitűzött leleplezéséhez meghívó b. levelére válaszolva, régi honvédekhez méltó egyenességgel megjegyeztük, hogy valamint nem tartjuk illetékesnek a szoborbizottságot, vagy annak elnökét arra, hogy ezen leleplezés országos fontosságú megünneplésének idejét önmagától határozta meg; — de az általa kitűzött időpontot, a kolerajárvány miatt, nem is találjuk szerencsésen választottnak arra nézve, hogy az ünnep impozánsá tételéhez a honvéd bajtársak nagy számban jelenjenek meg: azonképen botrányosnak

TÁRCZA.

A tuczat.

(Kemény Lajos felolvasása Osgyánban, 1892. október 23.)

Nem arról a tuczat finom, illatos zsebkendőről zeng az ének, a melyet a boldog ara szerelme arany szálaival himezett völgyényének nászajándéku, sem arról a tuczatról, melynek 32 levele van, s melynek egy-egy levelére — remegő szívvel — s reszkető kezekkel teszi fel utolsó esengő-pengő aranyát s vele lelke nyugalmát a szenvedélyes játékos... de egy eleven, zsongó-bongó, sirókaczagó, aranyozni való tuczatról, a mely... hopp! de nem árulom el, nem fecsegek ki előre a titkot, mint Terka komámasszony, a kinek, ha eleven parázs égetné is a nyelvét, még se állhatná meg, hogy a drága lelkem galambom Katus komámasszonyának meg ne sugja a minek titoktartását lelke üdvösségével fogadta.

Sem az iskolában, sem itju, sem férfi korában nem árulta el Fazekas József barátunk, hogy hajlandósággal bír lángésznek felesapni. Végtelenül jó, kedves ember volt ő kigyelme, — de semmi egyéb. És ezt barátai mondták róla, mert ellenségei nem voltak, hiszen csupán jóság és nyájasságért nem igen irigylik az embert. Csupa jóság és kedvesség... de a lángészből egy parányi szikra sem volt alkotó eleme a mi Fazekasunknak. Ez állítást még külseje is igazolni látszott. Nagy fej, nagyon alacsony homlok, nagy szemek, melyekből azonban semmi más nem mosolygott az emberre (mert ezek a nagy szemek örökké mosolyogtak!) mint véghetetlen jóság. Abban az időben, a melyben egy lángész szellemszíkrajja pattant ki, a bozontos nagy fejből, nagy körszakált viselt, csakhogy ez a körszakál sem szerzett neki ohajtott tekintélyt. Talán azért volt ez, mert szakála inkább sárga, mint szőke volt, s éles ellentétet képezett olajbarna arczbőrével, alkotva az igaz magyar ember előtt tekintélyre érdemtelen „szarzelb“-séget. Itt is bebizonyult tehát, hogy még a legnagyobb szakál sem képes jelentéktelen embert jelentékenyvé tenni.

Mikor Fazekas uramnak lángészre valló eszme fogant meg agyában, még akkor is jelentéktelen ember

benyomását tette a szemlélore, és senki azok közül, kik ma ellenségei, távolról sem sejtette, hogy ez az alacsony esendes kis emberke — a ki oly ostobán bánult a világba — még oly férfivá legyen, kinek kigyelmeiért az egész város versengeni fog. Megállnodni sem merték volna hogy csupa tiszta jóságból egy villanyos ütése szellemfegyverzetben Minervaként lángész pattan elő! Persze ellefejték azt, hogy a világban a leghatalmasabb rugó a szeretet, s hogy nem csupán egy szellemes fejnek, de egy szerető szívnek is lehetnek zsenealis eszniei.

Fazekas uram, atyjától nagy fején kívül, egy kis nyomdát is örökölt. Visitkártyák, számlák, irjegyzékek, eljegyzési-kártyák, levélborítékok czimnyomatul és több e féle, ez hozott jövedelmet az atyának és a fiúnak is. Míg Fazekas ur afféle legény-ember volt, addig egész tisztességes jövedelem volt ez, sőt még nagyuri kedvtelésekre is telt. Ruháit angol szabás után varratta, egyetlen löversenyt sem mulasztott el, kezébe gombjai patkókat ábrázoltak, nyakkendő tüje két keresztbe tett ostor vala, szobáját a leghíresebb lovak lefésztet fejei díszítették. Lehet, hogy még lovagló órákat is vett volna, sőt még kerékpárra is szert tett volna, ha... ha... házassága minden uri kedvteléseinek végét nem vet. Az első időben némi uri kedvtelést még csak megengedett volna a nyomda, mert hát akkor még csak mézeshetek forró szerelme volt az, a mi a patkókat és ostorokat Fazekas uram szívéből kiszorította. De ezután jött valami más, midőn az uri passiókra gondolni sem lehetett. A golya fészket rakott a keményen és elkezdett kelepelni, és addig kelepelt, míg rövid néhány év alatt három kis Fazekast kelepelt be a Fazekas uram hajlékába! Három kis Fazekas bizony kiszorította az angol szabású ruhát s az előkelő divat-szabó helyébe, s belépta az olesőbb szabót. A kis nyomda behozta a szükségeseket még akkor is, midőn az a kedves golyamadár a negyedik, ötödik, hatodik kis Fazekast is bekelepelte a házba. Fazekas uram kedves oldalbordája a szorgalmas Mártha, összehuzta vágyainak hosszú szálat a lemondás gombolygójába, mint férje, s a szülei szeretet verőfényében egyikök sem érezte a be-bekopogtató nélkülözés homályát. A hat göndör fejeeske daczára nem volt panasz, sőt még nehéz

gond sem a házban. A szorgalmas Mártha mosolygós arczczal dolgozott reggeltől estig három helyett, gondos apa pedig a finom szivarok élvezetéről is lemondott. Gondolva magában, hogy ezerszeresen édesebb, nagyobb élvezet kedves mosolygó gyermekeket hintázni térdein, mint sűrű bodor füstkarikákat eregetni a levegőbe. És a mi a hat kis Fazekast illeti, azok oly jók, oly kedvesek s még a gond is kiesiny velök, mint ök magok, hisz még csak a legidősebb került fel az iskolába.

De a golya csak egyre visszatért, nagyon megszerette a kedves lak, kedves lakóit, s évről-évre bekelepelt egy-egy füstös fejű, piros ajku, mosolygó szép szemű kis Fazekast, s egyszer csak egy tuczat fejre nőtt a család. Egy tuczat fej! Ah mint szaladnak a huszások a forintok ki a házból. Milyen büvészmodon tűnik el egy kenyér a másik után! akár a tündérmesék csodás világában. És azok a cipők, harisnyák, nadrágcskák és nadrágok ruhák és kalapok... valóban tán soha se lesz vége! Hát azután a könyvek, irkák, razok! stb. Még csak most tudta meg Fazekas uram, mi az gyermekekkel dicsekedni, büszkélkedni, még csak most tünt fel előtte sötét felhővel a jövő, csak most tanulta ismerni azt a komor arcu jövevényt, ki házába költözött, hogy lépteit árnyként kísérje... a gondot!

E sötét képü vendég, nem egyszer könnyeket esalt ki szeméből, de arra nem volt hatalma, hogy szívét megkeményítse. Minden este, mielőtt nyugalomra tért, végig nézte az ő tuczatját. Ott állt egymás mellett a sok ágyaeska, bennök párosával hóféhér kis párnákon, egészségtől dudzadó, még álmában is mosolygó rzsás arcu, göndör fürtő tizenkét kis Fazekas. Mint a zarándok a szent helyre minden este odazarándokolt az ágyaeskákhoz, egyiktől a másikhoz s rá lehelte sorba az ő kis apó szentjei sima homlokára apai szeretete forró eszóját. Aztán őrszemekkel virrasztó, k's ruháeskatát foltozó gondeskedő Márháját ölelte keblére, s elcsüggedés helyett a bizalom és szeretet hangján rebegé a tuczatra tekintve: „mily szerencse! mily boldogság!“

Néha-néha azonban mégis csak a sötét felhő borítá arczát, s apai szíve nem egy éjt virasztott álmatlanul; mikor aztán egyszer szent elhatározás hozta ajkaira a

bélyegezzük azt is, hogy e hazafias ünnep programjába az esküszegő Hentzi tábornok szobrának megkoszorúzása is becsempesztetett; — és kijelentjük, hogy mindezeknél fogva egyetünket a november 2-iki leleplezési ünnepélyen képviselteni nem fogjuk

Rimaszombat, 1892. október 19.

Abonyi Pál alelnök. Kishonty Gyula, jegyző.

Ütmenti gyümöle fa ültetvények.

(E ezimen lapunk egy barátja édes levelet intézett szerkesztőségünkhez s leveléből közöljük a következőket.)

„Ez év őszén Alsó Ausztriában való utaztamkor valóságos meglepetés, hogy a fő- és mellékutak gyönyörűen díszlő gyümölcsfákkal vannak szegélyezve, melyek a kellő gondozás és ápolás mellett görnyednek termésük sulya alatt.

Miután e tény álmétködésemat vontam magára, érdeklődéssel kutattam tovább, hogy hol lehetnek támpontot a körülményre nézve Haza érkeve, kutatásom nem maradt siker nélkül; ugyanis a külföldi statisztikai adatoknak mezőgazdasági rovatait lapozva, meglepetésem még fokozódott, és azt hiszem, mezőgazdálknak teszek vele szolgálatot, ha a külföldnek fölöttünk e tekintetben is messze előrehaladását röviden ismertetem.

Szászországban az utak mentén termelt gyümölcs az 1891. évben 162,439 márká értékét képviselt. Hannoverben 1878-ban 70,600 az előző bő gyümölestermő évben pedig 117,600 márká hasznót képviselt. Gaucher szerint ugyancsak 1878-ban az ütmenti fak magában Württembergben kerek 8,000 000 márkát jövedelmeztek!

Ime, ez is mutatja a gyümölcsfatermesztés nagy nemzetgazdasági fontosságát.

Nálunk a körjegyző és községi bíró fejvarkarva prüszköl, hogy lesz képes az ideit adót összeszedni, hát még a községi pótadót! A külföldön ennek oda se néznek. Németországban pl. az olyan község éppen nem tartozik a ritkaságok közé, a melyik saját utai mentén és egyéb községi területeken termelt gyümölcs után oly tetemes jövedelemmel rendelkezik, hogy a lakosok nemesak az adóvégrehajtókat sem ismerik még hírből se, hanem évenként még közérdekű beruházásokra is telik.

Igy mint olvasom Németország Haindorf nevű községe, melynek egy dülő utja alma és körtéffákkal van beültetve, ebből átlag évenként 15000 márká bevétele van. Látszik ebből is, mennyivel okosabb a mi burkus szomszédunk és mily leleményesen tudja ő a „nervus rerum gerendarum“-ot, a pénzt előteremteni.

Hazánkban sajnós, ezt nem így tapasztaljuk, vajmi kevés magánember foglalkozik in praxi e nemzetgazdaságilag fontos kérdéssel.

Ezen abnormis állapotban előbb-utóbb tárgyalás alá kerülő mezőrendőri törvényjavaslat, mely tudvalevőleg nemesak a gyümölcsfáültetéseket rendeli el, de mintegy kiegészíti a közutak és vámokról szóló 1890. évi I. törvény azon határozatait, melyek a befásítást tárgyalják; hanem azok kellő védelméről is gondoskodik. Már most aztán csak az volna kívánatos, hogy földmívelési miniszte-

riumunk emez egészséges alapokon nyugvó javaslata, törvényerőre emelkedése után, lelkiismeretes pontossággal és kellő szakértelemmel végre is hajtassék!

Nagy és körültekintő feladat vár e téren a kormányra és a társadalomra egyaránt; mely sokkal nagyobb, mint az az első pillanatra látszik. Teremtteni kell lehetőleg gyorsan, hogy a hosszú évek mulasztásait csak némileg is helyre lehessen hozni és pedig oly módon, hogy az később korrekuraira ne szoruljon, mert ezen ültetvények lesznek első sorban hivatva, hogy népünkkel megkedveltessék a gyümölesfát és annak gondozását. △

Fővárosi levél.

Budapest, 1892. október 24.

Kedves Szerkesztő ur!

Csak semmi lélelem: fertőtlenített levélpapírra írok, a mint hogy manapság az ország szívében immár minden fertőtlenítve van, egyet kivéve; és éppen ez az egy indított arra, hogy rövid soraimmal megkeressem s megijak egyet-mást arról, a mi egyedül nines fertőtlenítve.

Mert hisz elképzelni, hogy a kolera miatt nem igen vennék tollat a kezembe; nem egyéb az egész nyavalya laptölteléknek, arra pedig Önnek mi szüksége sincsen. Ugy vagyunk vele, hogy a reggeli kávénk mellé, ha a Jóska pinczér oda teszi leibzsurnalunkat, a többi között a kolera rovatát átfutjuk s innen merítjük összes tudásunkat az egészről, lévén semmi más külső jele a ragálynak, mint a lapok és a kárból. Annyi tény, hogy mindent, s alaposan fertőtlenítettek, kivéve a . . . a politikai levegőt, mely rothad, mely büzlök, mint valamikor jó régen, Szekspir szerint Dániában. Ez a megfertőzött, ez a bacillusoktól terhes politikai levegő az, melyről igénytelen soraim szólhatnak, s melyekről a chronologikus sorrend megtartásával hadd írjak hát egyet-mást.

Ez év szeptember 19-én nagyot dobbant az ország szíve; egy oly ünnepet ült, melyre Gergely pápa a nap-tár eseménél még nem gondolhatott, s mely ép azért nines is vörös betűvel jelezve, hanem a magyar trikolor piros-fehér-zöld színével, mely kiröppent e napon zászló alakjában házfedelekre, szallag alakjában szép leányok hajfonadékkára, esokor alakjában férfiak gomblyukába. A szívből jövő őszinte érzelmek ünnepe volt ez, s ép azért nem tetszett azoknak, kik azt hiszik, hogy a lelkesedést is lehet paragraphusok korlátai közé szorítani. Mit tettek tehát? vártak egy jó alkalmat, a midőn odavághatják a korlátokat soha nem tűrő nemzetnek; akkor, és úgy fogsz ünnepet ülni, a mikor, és a hogy mi akarjuk! és nem kívántak mást, mint azt, hogy a szeptember 19-én Kosuthot tomboló lelkesedéssel ünneplő nemzet ugyanazon év november 2-án ünnepelje meg a szabadságharcz levereinek emlékét s tegyen koszorút Hentzi Szent György téren levő vasszobrára.

Szeptember 19-ére november 2-ika akart revanche lenni. És mindjárt akadt is van gyászmagyar, ki vállalkozott arra, hogy felillesztí a koszorút, s még nem is az utolsó közlő val; találkoztunk nevével hazafias mozgalmak alkalmából is, hanem . . . én nem veszem tollamra.

De lett aztán zugás, lett vihar olyan, minő rég nem volt a parlamentben, s rég nem volt a hazában. Ellenzéki szótokaink hősökké nőttek ki magukat, s szellemi esatárljukkal dirib-darabra törték, zúzták, vágták e szörnyű esimét, s azokat, kiknek agyában ez eszme megszületett! Beszédük jobban ölték az indián mérgezett nyilánál, s éük egy ember ellen irányult, egy embert támadtak vélemens erővel, ki szülőanyja volt a rémséges eszmének, s ez ember Magyarország kormányelnöke.

És felkeltek az öreg honvédek is, e tisztes ősz alakok, kik előtt meghatva áll az utókor s tisztelettel a világtörténet; felkeltek rosladó testben a diéső mult által nem megacélozott, de megaranyozott lélekkel, és oda kiáltották: „Veto!“

Fazekas ur számára. Számára semmi más nem létezett most, mint a „tuezat!“ A „tuezat!“ volt a nagy eszme, mely őt lellesíté, a tuezat volt az újság lelke is!

Első tői működése egy séta volt a suszterához! „Serke ur! — mondá — én egy újságot adok ki, vasárnap jelenik meg az első szám. Önnél vannak az egész városban a legjobb czípek, ezt tudatni kell másokkal is. Egy hirdetés az én újságomban megteszi a hatást!“ — Serke ur savanyu arczot vágott, mintha a mostani borból szaladt volna le egy korty a torkán, mert nem szeretett fizetni! De F ur zavartalanul folytató: „Őn oly nagy helyet kap a hirdetésre, oly nagyot, hogy mindenki meglátja, és ez Önnek egy filérjébe sem fog kerülni, sem most, sem a jövőben!“ Serke ur arca felderült — mintha az előbbi kor tokajivá változott volna!

— Igen egy filérjébe se! csak áruba. Ma vagy holnap elküldöm ide az én „tuezatomat“ adjon mind egyiknek egy párt, lehet az finom is, nagyon finom!“ . . . Serke ur arca egészen mosolygó lett. Eszébe jutott a régóta heverő sok finom ár, a mit senki sem vett, mert nagyon finom volt, kezét nyújtá F. urnak — örvendő mondá: Megegyez-tünk! küldje el nekem a tuezatját, én meg majd elküldöm a hirdetését!

Fazekas József a boldogság árjába uszott, s győzelemteljes mosollyal hagyta el suszterét!

Az első kísérlet sikerült, a másikat is meg kell próbálni. Fazekas ur elment egy fehéremű üzletbe, mely előtte egészen ismeretlen volt. Bemutatta magát mint egy új lap kiadóját. Reményelem, hogy nálam fog hirdetni mondá; én a legkedvezőbb feltételeket ajánlom!“ De a tulajdonos még Serke uramnál is savanyubb arczot vágott, Fazekas ur reszketni kezdett.

— Nekem egy tuezat van, egy tuezat! . . . szolt megszeppevne.

— Egy tuezat előfizető? — vág szavába gunyosan a kereskedő, neje pedig hangosan felnevet.

„Gye-mek, gyermekek,“ egy tuezat gyermek! Igen nekem tizenkét gyermekem van, ép egy tuezat, se több, se kevesebb. — Előfizető? arra én még nem is gondoltam! . . .

Az asszony szíve megesis a szegény emberen, s

Es a kik 44 év előtt véres csatákban vívták szabadságunkat, még elég erősek voltak megmenteni a nemzeti érzületet egy erkölcsi arczulesapástól.

Tiltakoztak az ellen, hogy nevükben egyes ember merényletet intézzen a szabadságharcz s annak minden honfi szívében élő emlékei ellen, és ime . . . a Hentzi szobra marad ugyan a Szent György terén továbbra is, de koszoru nem lesz rajta soha!

Ezzel azonban a forrongás nem ért véget; a levegő a politikai s kormányválság bacillusaitól hemzseg; a kormányelnök helyzetét tarthatatlanul itélik, s uton-utfélen kombinálják immár utódát is.

Hogy hova fejlődik a dolog, egyelőre még nem tudhatni, annyi azonban bizonyos, hogy változások történnek s pedig nemesak egy irányban, várjuk tehát a közel jövőt.

Egyebekben, hogy mikép vagyunk? hát csak ugy immel-ámmal; nyakunkon az ősi esözések kedélyrontó évadja, pocsolják az aszfalton, vizet okádó szürke ég a fejünk felett, s ha egy-egy derült arczot látunk elvéte magunk körül, az vagy suszter, vagy szénkereskedő.

Hát hiszen így volt ez emberemlékezet óta, így lesz ezután is az emberi kor legvégső határáig, talán még azon is túl, tehát vigasztalódjunk.

Isten önnel kedves Szerkesztő ur!

Hive

Erdélyi.

Helybeli hírek.

Felolvasás. Grasselli Miklós — a kurinci földmives iskola fardhatatlan, derék, ifju tanára — f. hó 30-án a rimaszombati polgári olvasóköri-ben felolvasást fog tartani a sertéshizlalásról. A felolvasáson a polgári olvasóköri mindenkit szívesen lát, a ki a fontos közgazdasági kérdés iránt érdeklődik, s előre hisszük, hogy városunk gazdaközönsége tömeges jelenlétével is nyilvánítani fogja elismerését, melyet a derék tanár önzetlen fáradozásai méltán megérdemelnek.

Főügyeszi látogatás. Batlay Imre kassai kir. főügyész hivatalos kiküldetésbe utazta be most a kerületbe tartozó kir. ügyészségeket, börtönöket és fogházakat. E hó 20-án Rimaszombatba érkezett a főügyész s 21-én és 22-én Dr. Hányi Győző kir. ügyész, Dr. Szabó Samu törvényszéki orvos és Lokesánszky Endre fogházfelügyelő társaságában megvizsgálta a rimaszombati kir. ügyészség és börtön összes helyiségeit s a mindenütt tapasztalt rend, tisztaság és lelkiismeretes ügykezelést láthatólag teljes mértékben meg volt elégedve, minek kifejezést is adott. A fő-ügyész 22-én indult el hivatalos körútja folytatására.

Ellenőrzési szemle. E hó 23. és 24-én tartotta meg Balogh, jolsvai honvédszázados városunkban a rimaszombati járás 4 körjegyzője által bemutatott és a Rimaszombat városban tartózkodó honvéd hadkötelezettek felett az ellenőrzési szemlét. A most meg nem jelent honvédkötelezettek november hó 22-én tartoznak Besztercebányán az utószemlén megjelenni. — A közös hadsereg kötelékébe tartozó, szabadságot állományban lévő katonák ellenőrzési szemléje november hó 3—4-én lesz Rimaszombatban, elkései esetén az utó-szemle november 30-án Losonezon tartatik meg.

Uj koronák. Mostani kopott papírpénzünket nemesokára arany és ezüst esegésű ércpénzdarabok fogják felváltani, melyekből az első példányok már városunkba is megérkeztek. A helybeli takarékpénztár a magyar országos központi takarékpénztár udvarias előzetkenysége folytán hétfőn 10 darab arany 20 koronás pénzdarabot kapott megismerés czéljából. Az új aranyok tegnap és tegnapelőtt kiváló érdekeltség tárgyai voltak. Némelyeknek nagyon tetszik, mások meg kifogásolják a király alakját, aranynyíben az új pénz egyik lapjára fejtűnően hosszú lábakat vert a körmezbányai pénzverő intézet. Midamellett az új aranyok nagyon szépek s szívesen látott vendégei lesznek városunk minden rendű és rangu lakójának, csak az a fő, hogy mentől számosabban jöjjenek s mentől állandóbb lakói legyenek a honpolgári zsebeknek.

barátságosabb lesz, s résztvétel szl: „Tizenkét gyermek! Istenem! hol veszi csak a sok harisnyát is nekik!“

„Hisz ép ez az a mit mondani akarok! Önök esinálnak üzletet, önök, nem én. Én a harisnyákról nem is szólok, de gondoljanak az ingekre, szoknyácskákra nadrágoskákra!“ . . .

Férj és nő egymásra néznek, s talán ők is az éven át ott maradt árakra gondolnak. F. ur pedig a győzelem előérzetével élénkebben, egész tüzzel beszél s öt perez mulva el van határozva: ma vagy holnap megy a hirdetés, és ma vagy holnap jöhet a tuezat új fehérműért. S ez így megy tovább, mindenütt diadal, sehol kudarcz. Mint hódító Caesar fut F. ur a fehéremű gyáros-tól a szabóhoz, a szabótól könyvkereskedőhöz, mézáróstól kalaposhoz, nyelvmestertől játkereskedőhöz, esernyőcsinálótól kávé-raktárba, butor-raktártól czukrászhoz . . . és így tovább . . . tovább, míg végre egy zongorát s szabadjegyet is a városi színházba, — s a kis Jósának egy velocipédet is szerez a hirdetésekért. Az újság megjelent és jövéje meg lett alapítva! Alapköve a „tuezat“ volt: a tuezat szelleme töltötte be és a tuezattal együtt vígan nőtt tovább. Az alap kicsi volt, de erős gránitból, a szeretet gránitjából! Később szerkesztője is volt, — nem is egy, de kettő, — jöttek aztán a levelezők, pénztárnok, hirdetés-i ügynök stb. egész egy armádia. F. ur nem csak be veszt, de ki is ad, áldozik az újságaért és ha jó kedvében van, még írói tiszteletdíjat is fizet. Az újság ugyan nem a legjobb, de a legelterjedtebb; és F. ur éppen olyan gazdag, mint befolyásos ember lett. A tuezat pedig nő, nő, egy levél sem hullt le közüle, F. ur ifjusága verőfényében, édes mosoly közt látja őket sítkérezni. Legközelebb legidősebb leánya ment férjhez, s annak esküvője napján egy esomó állampapír mellett kedves veje urának egy utalványt is adott hirdetményekre. A szerenesés vő, most már még él, a lapban minden héten egy fél oklalt foglalhat el! . . . Ime itt az én tuezatom, az az előzsvajgó tuezat, melyről az ének szól:

Oh bár minden család nehéz gondjai között kipattanna a lágésznek egy szikrája, mely megmutatná a megélhetés-boldogulásra az utat, s betöltené a szíveket oly édes-forró szeretettel, — mint a F. József.

szót: „Tennem kell valamit!“ — Ez persze szép elhatározás volt, — de hát az volt a kérdés — mit tegyen? A kis nyomda csak annyit hozott, a mennyit hozhatott. Ha talán idegen tőkével meglagyobbítaná, ugy több lenne a jövedelem, de az a több a társnak jutna osztályrészü, s ki tudja, nem menné-e az üzlet rosszabbul? Hisz most kitiűnően megy, kitiűnően, csak az az egy baj, hogy egy tuezatnak nem elég! Mit tegyek! mit tegyek! Így fűzte gondolatait, de bármint törte fejét, bármint próbált, ezélt nem ért, hisz mind az a mi eredményül mutatkozott, csak esőpekből állt! Csöppek! esőpek! Mik azok a esőpek, hol egy tuezatról van szó! egy tuezat jövőjéről boldogságáról!

Egy éjjel amint álmatlanul tépelődve hánykódott nyughelyén, felkiált a gyermekek egyike: „Én még kenyeret akarok, Mama, kenyeret akarok!“ Egető köny esordult ki szeméből, végig peregve a gond barázdálta arczon, szívére szoritotta kezét, hogy a beléje nyíllallott kint esültítsa! Ugyanakkor a hold halvány fényénél meglátta a szöke fejcsékét és a kedves világos szemeket, — hozzá lépett, — s két puha fehér karoeska fonódott nyaka köré szeliden, és a puha kezeeskék kedveskedve simogatták szakállát, a kis piros ajkak oly hízlegően mosolyogtak, hogy nehéz bánatát kimondhatatlan boldogság váltotta fel. Hirtelen felöltözött, s sebes léptekkel járt fel alá a szobában? s felkiáltott:

„Lesz kenyeretek; a mennyit csak akartok, és pesenye is hozzá, igen pesenye! pesenye!“

— Mi lett József? — szolt felijedve a szenderből, felesége Mártha! mi bajod?!

— Pesenyét fogtok kapni? — és mindent! mindent! igen Mártha én megtaláltam! Újságot fogok kiadni!“

— Újságot? Megbolondultál? Ki adná neked ahoz a pénzt? Újságot — József mi jut eszedbe?

„Csak bízd rám, igen, igen én újságot adok ki!“ És Fazekas József csakugyan hozzá fogott az újság kiadásához! „Megbolondult!“ mondák szánakozón barátai, de őt nem zavarta, bármint mondtak neki, esendesen mosolygott nagy bajsza alatt, s nem felelt semmit. Pénzt se vett fel, társat se keresett, szerkesztőt sem. Egyetlen híres író se lett felszólítva és a táviratok sem léteztek

Hymen. Folyó hó 25-én esküdtek egymásnak örök hűséget Batta János bódvai földbirtokos és Hennyei Margit, Hennyei Kálmán széles körben ismert ügyvéd bájos leánya. Állandó boldogság kísérje frigyüket!

Jegyváltások. Löcherer Janka urhölgyet. — néh. jelesünk Löcherer Tamás volt rimaszombati járásbíró — kedves és szépműveltségű leányát a legközelebb multi napokban jegyezték el Urbán Ferencz, a s. a. ujhelyi járás t. f. szolgabírája. — Hertskó Zsigmond rimaszombati ékszerész eljegyezte Lövinger Dávid miskolci polgár kedves leányát, Rozát. Aldás és szerenese kísérje a köteendő szép frigyét!

Katonai hírek. Bozicevic Tamás tüzérkapitány három heti szabadság idő élvezése után kedden este visszatért városunkba. — Castelnau Alfonz gróf tüzérkapitány, ki mint az itteni társasörök egyik kedvelt tagja, hosszabb ideig volt a helybeli tüzérgépzőintézetbe beosztva, újabb állomás helyéről, Nagy-Szebenből néhány napra városunkba érkezett.

o. Kántor-tanító választás. A helybeli ág. ev. hitv. egyház hívei a f. hó 23-án délelőtt 10 órakor tartott közgyűlésen választották meg kántortanítójukat. A megelőző tanácsülésen a szakbizottság jelentése ajánlása alapján Becht József, Zsák Endre és Kapi Gyula jelöltettek. Zsák Endre nyíregyházi pályázó a jelölés után azonnal visszavonta kérvényét, így csak a két jelölt közül választották a hívek. Becht József 50, Kapi Gyula 60 szavazatot kapott, így ez egyház megválasztott kántortanítójának az elnökség Kapi Gyulát mondta ki, kinek részére a közgyűlés által jóváhagyott hivány alapján el is küldetett az egyház az elébe tűzött célt elérte, mert a próbára hívott 9 kántortanító közül, ha nem is a legelső, de ez első csoportba osztott legkiválóbbakat egyikét sikerült megválasztania. Kapi Gyula hangja, zenei képzettsége, fiatal volta alapos reményekre ad jogot; az egyház közönsége hiszi, hogy megválasztott kántortanítójában egy minden tekintetben jeles férfit kap. Mint halljuk, a megválasztott már nov. 15-én el is foglalja állását. Üdvözljük!

Műkedvelői előadás. Gimnáziumunk ifjúsága által rendezendő műkedvelői előadás — értesülésünk szerint — november hó 12-én lesz. — Színpad kerül Csiky Gergely „Vadrózsa” című vígjátéka, melyben a nő szerepét a két Benyo nővér, Törköly Margit, Zachar Mariska, Katona Hona és Mindszenty Hónka kisasszonyok voltak szívesek elvállalni. A rendezésben Bodor István igazgatónak Törköly József a műkedvelő-társulat egyik tapasztalt rendezője is segítkezik s így minden bizonnyal az ifjúság kellemes időtöltésben fogja részesíteni közönségünket.

Pártoló közönség. A nyár folyamán alatt a poraiból feleledt Phönixként dalárdánk újra megalakult körülbelül 32 működő taggal. Sem elnököt, sem tisztviselői kart — egészen helyes tapintattal — nem akartak választani addig, míg az új dalgyűjtemény életrevalóságának tényleges jeleit nem adja s a közönséget meg nem győzi arról, hogy akar is, tud is oly színvonalra emelkedni, melyen művészi eredményeket elérve, a nagy közönség pártfogására érdemes. A szeptember 19-én lefolyt Kossuth-ünnepély az új dalárdához kötött reményeket igazolta. Minek folytán Dr. Szabó Samu az egyesület újra ébresztője aláírásívet nyitott pártoló tagok gyűjtése céljából. Az aláírás évi egy fittal hat évre kötelező. Az eddigi aláírások száma meghaladja az ötvenet. Most már a dalárdán van a sor: azon működő tagoktól, kik becsületességükkel kötelezték magukat a szorgalmas működésre, a műpártoló közönség méltán sokat várhat. Reméljük, hogy egy legközelebbi nyilvános szereplés a várakozást ki fogja elégíteni.

Felhívás a katonai ünnephez. A helybeli rendőrkapitányi hivatal és az illetékes katonai ügyosztály vezetője Barna Imre felhívja a városunk területén tartózkodó mindazon idegen hadköteleseket, kik 1870, 1871. és 1872-ben születtek, hogy november hó 15-éig naponként délelőtt 9—12 óráig az itt tartózkodásukat nála bejelentésük, ellenkező esetben katonaszökevényeknek lesznek tekintve.

Tallérok, huszasok. Azon régi ezüst tallérok és huszasok, melyek már csak f. év végéig válthatók be, tömegesen hordják különösen idősebb tőkésasszonyaink a helybeli kir. adóhivatalhoz, hol most a b. váltással napról-napra foglalkoznak s mázsa számra szállítják a központi állampénztárba. Most tűnik ki, mennyi drága pénzeszes kincsét rejtegettek azok az avult culipános ládácskák, a melyekbe minden fontosabb életmozgás: esküvő, keresztelés stb. alkalmával egyenként vándoroltak a ragyogó képű tallérek, hogy azután ott hűséges őrzőjük arcának ránczai arányában maguk is egy-egy öreg pénzszökevényekkel igazolják arany-ezüst lakodalmaik tova tűnő idejét. A holt tőkéséskéről nem is rákadt volna le az idő vas foga a korjelző penészkéket soha, s ime: most elcsúszni kénytelenek a bánatos tulajdonosoknak az örök elválás miatt hullatott keserű könnyeit, mivel különben kilugozás nélkül a beváltó hivatal kesztyűtlenül szabad kézből a hű jószágokat át nem vehetné.

Italmérségi jog bérbeadása. Folyó hó 18-ára volt kitűzve a helybeli pénzügyigazgatóság elé a községi italmérségi jogok állami bérbeadásának határideje. Az árverésről — a mint erről első cikkünkben is értekezünk — különösen a községek képviselői — de egyesek is elégedetlenül távoztak, mert a bérbeadási eljárás mellett sikeretlen árverélen nem lehet. Folyó hó 31-én lesz a zárt ajánlatok tárgyalása. Ekkor tűnik ki, hogy előnyösebbek-e a zárt ajánlatok mint az árverési ígéretek s ahhoz képest történik meg a végleges bérbeadás, melynek ismertetésére még lesz több alkalomunk is.

Gyanus karperecz. Humai József gyolcsoshoz a napokban egy szolgálatban álló, női nympa kendőc vasárolni szándékozva állított be és kiválasztván magának egy kendőt, annak ára biztosítékául ezüst karpereczet adott Humainak azon kijelentéssel, hogy a kérdéses karperecz a nővére, s ő csak addig hagyja azt zálogban, míg a megfelelő pénzt hazulról hozza. A szegény gyolcsos így becsapván, máig is várja a bájos szobalány visszatértét, ki azonban könnyen sejtethető okok miatt, még eddig nem jelentkezett. A bővebben érdeklődő háziasszonyoknak még megsugathatjuk, hogy a corpus delicti a helybeli rendőrségnél megtekinthető.

Színeszetünk. Elfogódva vesszük tollunk hegyére e szót, s a legnagyobb körültekintéssel foglalkozunk vele, mert hisz immár két oly direktorral volt dolgunk, kik jöttek, láttak s ... elszaladtak, egyikök plane némi egybegyűjtött bérletpénzt is vivén magával. Most egy harmadik igazgatóról adunk hírt olvasóinknak, s ez Bá-

tossy, ki társulatával ez idő szerint Jászberényben működik. Mint halljuk, a városnál az engedélyt már kieszközlötte, s november közepén meg is kezdi előadásait. Nem tartjuk ugyan szükségesnek a tespedi társadalmi életet felélnéketi hivatott színtársulatot kitűnően is ajánlani közönségünk figyelmébe, tartozunk azonban nekik azzal, miképp jászberényi lapársaink kritikája nyomán konstatáljuk, hogy ott a közönség és sajtó osztatlan elismerését sikerült kivívniuk.

Vasuti panaszkönyvbe. A folyó hó 20-án városunkban végbement országos vásár alkalmával hallatlan indolentiát kellett tapasztalniok a városba igyekvő utasoknak a vasut részéről. A reggeli 7 órakor felülről ide érkező vonatról ugyanis oly nagyszámú utasok maradtak le, hogy ezeknek szenvedett kárjuk és veszteségük okvetlen arra indítanak minket, hogy e lapok útján is felhívjuk az illetékes üzletvezetőség figyelmét a történetekre, nehogy a jövőben hasonló ismét megtörténhessenek. Már Rimabánya állomáson nagy számú utasok lettek elutasítva, daczára annak, hogy még a szénhordó kocsik is embereket szállítottak; Rábó állomáson, hol 110—120 ember várt és Orhaj-török megállóhelyen, hol mintegy 50 ember volt, a vonat egyetlen utast sem volt képes felvenni s tova robogott a nélkül, hogy az ott várakozó közönség értesítést is kapott volna a felől, hogy érdemes-e más vonatra várnia. Tényleg az utasok el sem tudván képzelni, hogy ne lett legyen gondoskodva arról, hogy az utóbb jövő tehervonat személykocsikkal is ellátva jöjjön, türelmesen bevárták a tehervonatot, mely azonban egyáltalán rájuk sem hederített. Így aztán a másfélszázra menő utas megindult gyalog a pályatesten, a hol rövidebb esapatokban haladva ért be délfelől a városba. Minthogy az országos vásárok előre be vannak jelentve az üzletvezetőségnek s szokott is gondoskodás történni, az ily alkalmalmal tömegesen érkező vásáros népről; igen sajtáságnak tűnik fel, hogy ez alkalmalmal gondoskodás nem történt, és a vonat egyáltalán nem hozott több kocsit mint közönségszám alkalmalmal.

Közelg a tél. Tíz nappal ezelőtt még a szép őszi utolsó verőfényében sütkezettünk, ma már fagyra ébredtünk. Rohamosan hűlt le azóta a levegő, úgy hogy az utóbbi esős napokban a napi közép hőmérsék alig volt 4—5 C. fok. Mult évből okt. 29-én volt az első fagy, midőn egy 40 óra alatt 18-ról — 3 fokra süllyedt le a hőmérő higánya. A esapadék folyó hó 26-ik napján összesen 107,3 mm. tett ki, amennyi tavaly az összes három őszi hónapban keresztül tett ki. — A légnyomás az utóbbi napokban rendkívül változott. Még folyó hó 21-én a barometer állása 745 mm. volt, másnap már 729-re süllyedt, s még tegnap is 738 mm.-an állt, ma már 750-re szökött. — Ezzel kapcsolatosan a felhőzet feltűnően változott. Tegnapelőtt az ég egészen derült, már este megerekedt az ég csatornái. Tegnap esős zimankós idő, este és ma reggel felhőtlen ég mosolyg le ránk. Többnyire délnyugati szél az uralkodó.

Vármegyei udjónságok.

Uj számtisztai állás a megyénél. Annak idején közöltük, hogy Gömörmegye bizottsági közgyűlése felterjesztést intézett a belügyminiszterhez, a megyei számvevősnél egy számtisztai állás rendszeresítése iránt. — Ugyanekkor Hámos László főispán előzetesen is kinevezte az állomásra Rónay Gyula központi díjnokot, mint a ki e kinevezést évek óta tanúsított munkaképessége és ügybuzgalma által jól kiérdemelte. — Mint örömmel értesülünk, a belügyminiszter a számtisztai állás rendszeresítését a megyéhez legközelebbi intézést leiratában jóvá is hagyta, minélfogva Rónay Gyula most már nemcsak a titulus, de vitulus szerint is számtisztja Gömör-Kishont-megye központi számvevői hivatalának.

Takarékpénztári ügyész. A tornallyai takarékpénztár ügyészévé — ifj. Hegyessy Sándor elhalálása folytán — Fodor Károly tornallyai ügyvéd választott meg.

Lelkészi beiktatás. Kovács Andor, a rozsnói evang. egyház kiváló képzettségű segédlelkészét, a mai evang. lelkes gárda fiatalabb tagjainak egyik jelesét, a hernád-vécséi evang. egyház hivat meg lelkészeül. Beiktatását folyó hó 23-án tartotta az esperességi felügyelő és hegyaljai főesperes jelenlétében. Midőn megyénk szülöttjének ösztönt szerenéselt kívánunk, óhajtjuk, hogy nemes hivatásának megérdemelt gyümölcsét a jövőben is elnyerhesse.

Hirtelen halál. Mely részvétellel értesülünk egy derék magyar nő váratlanul bekövetkezett elhunytáról: Lenkey Istvánné úrnő Jánosiban szívszélhűdés következtében f. hó 24-én este hirtelen meghalt. A mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki: „Lenkey István mint férj, — özv. Wahlner Károlyné mint anya, — Wahlner Károly, Aladár, Béla, Árpád, Emilia, Irén, Gizella, Bella, Aranka, Jolán és Hónka mint testvérek a többi rokon nevében is szomorodott szívvél tudatják forrón szeretett neje, felejthetetlen jó leánya, testvéreik illetve rokonuk Lenkey Istvánné szül. Wahlner Matildnak folyó hó 24-én, életének 39-ik évében, esti 10^{1/2} órakor váratlan elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai szerdán, október hó 26-án délután 2 órakor fognak a római kath. egyház szertartásai szerint a jánosi-i sírkertbe örök nyugalomra tetetni. Béke lengjen porai felett! János, 1892. október 25-én.”

Irodalmi hír. Lapunk legrégebbi munkatársa Borsodi Béla hangonyi postamester lefordította Schiller „Orleansi szűz” című tragédiáját. A fordítás kitűnő sikeréről tanuskodik az a körülmény, hogy a Gyulai Pál által szerkesztett Olesó könyvtárban jelent meg.

Iskola-avatás Osgyánban. Lélekemelő ünnep tanui voltak az osgyáni ág. ev. egyház a népoktatás mai követelményeinek megfelelő iskoláépületet emelt. Ennek ünnepélyes felavatása október 23-án délután történt meg. A nagy — mintegy száz iskolás gyermek befogadására alkalmas — tanterembe összegyűlve apraja-nagyja, hezrsány „éljen”-nel fogadta a Rimaszombatból is odaérkezett vendégeket. Az „Erős vár nekünk az isten” kezdőtű ének szabatos elzengése után az avató beszédet Glauf Pál főesperes mondta azzal az ihlettséggel és szónoki erővel, melyet töle megszoktunk minden hasonló alkalommal. Erre következett egy az egyház költői szellemű lelkesé által írt egyházi alkalmi ének, melyet a hívek karban összhangozva adtak elő. Majd maga Kemény Lajos lelkész s esp. főjegyző mondott egy gyönyörű hálaimát, hogy e szép művet az egyháznak létesíteni sikerült. A záró ének el-

mondása után a közönség eloszlott. Egy része a vendégekkel a lelkeszlakra vonult, hol gazdagon terített asztal várta, másik része az iskola épületben ült a vacsorához. Amott a házi asszony előlülése mellett kollekes társalgás és szellemes pohárköszöntők derült hangulatban tartották a társaságot együtt egész 9 óráig. Majd újra az iskolateremben gyűlt össze a közönség, hogy megállgassa a programmban felvett fölolvasást. A himnus éneklése után lépett az asztalhoz Kemény Lajos, ki „A tucaz” című elbeszélését; melyet mai társzánkban közlünk, oly szépen s művészi hangsúllyal fölolvasa. A humortól elevenen pezsgő életképek volt bizonyos cizlzata, mintán faluhelyeken gyakori eset az, hogy a szülők tehernek s nem isten áldásának tekintik a gyermekeket. A társadalom egy olyan kérdése ez, mely méltó, hogy napirendre kerüljön. A tapsviharral fogadott fölolvasása után az érdekes, nem ritkán csengő hangú hajadonok és ifjak állítattal énekeltek el a „Ne sirj, ne sirj . . .” nótát. — Közreműködők hiányában ismét csak az a népapostol, a lelkes pap Kemény Lajos szavaltta el a „Pázmány lovag”-ot. Kitűnő lelkes eljenzés s zajos taps jutalmazta a fáradhatatlan szellemű munkás művészi színvonalon álló előadását. Az ifjúság végül a legszebb népdalokra gyűjtött, melynek hangjainál a közönség átvonult a másik terembe, mely szépen földszítve fogadta a vendégeket, kik közt a Kemény, Horváth, Okoliesányi, Kubinyi (Czövekfalva) stb. családokon kívül ott látjuk Kupcsik József római katolikus plébánost, Hámos Zoltánt, Hűvösy Lajost és másokat; míg a rimaszombati vendégek közül Glauf Pált, Hamaliár Károlyt, Groó Vilmost, dr. Zehery István, Fábry Jánost és Kalocsay Gyulát, már öreg este volt, hogy távoztak. A táncmulatság kitörő kedvvel hajnalig tartott. A fölolvasás anyagi eredményéről (20 kros belépőtől jött) eddig nem szerezhetünk tudomást. Utólag közöljük, hogy az egyház ily díszes épületet emelhetett, sokban hozzájárult felügyelőjének, Hamaliár Károlynak, eme páratlan Mecénásnak gazdag adományai, ki hol csak teheti, észrevétlenül is sok jót tesz. — b—n—

Agarász-verseny elhalasztása. Van szerenés tudatni, hogy a Gömörmegyei agarász egyesület egy-versenye a bekövetkezett esőssek folytán f. hó 22-ik napjáról f. hó 29-ére és következő napjaira tetetett át. Találkozás: a dobri koresmánál d. e. 1/2 10 órakor. Feled, 1892. október hó 22. Elnöki megb. *Mariássy* Arthúr, e. titkár.

Nagy-Röcze magyarjai. Öszinte örömmel jegyeztük fel, hogy Nagy Röcze város hazafias érzelmű és gondolkodású polgársága a szeptember 19-iki Kossuth-ünnepélynek nemcsak magasztossá, de emlékezetessé tételében megvebeli városaink között legelső helyen áll. Stefanecok Károly polgármester ugyanis — nem elég, hogy az ünnepély maga is a naphoz méltó lelkesedéssel folyt le — Kossuth Lajos nagy nevének emlékére egy alapítvány összeg létrehozását kezdte meg, s felhívására igen tekintélyes összeg gyűlt egybe a nemes czélra. — A hazafias polgármester felhívását, valamint az alatta jegyzett aláírók nevével ezenel jöleső örömmel közöljük: „Felhívás! Hazánk legnagyobb s legkimagaslóbb alakjának a 48—49-iki dicső szabadságharc vezérő lángszöplőnek: Kossuth Lajosnak 90 évi születés napja alkalmából országsszerte nagy ünnepélyek rendeztetnek. Ezen ünnepélysségeken városunk s annak hazafias lakossága is részt venni óhajtván, a városunk kebelében élő 48-as honvédek s alólírt polgármester kezdeményezésére egy szűkebb körű értekezlet ült össze, mely az ünnepélyek főpontjául egy a városunk kebelében virágzó, nemzeti missiót teljesítő polgári- és középkereskedelmi iskola javára alapítandó, „Kossuth ösztöndíj” létesítését tűzte ki feladatául. Ezen „Kossuth ösztöndíj” célja volna a hamar feledékenységbe menő szokásos ünnepések mellett nagy hazánkfia nevének örök emléket állítani. Ezen ösztöndíj-alap kamataiból évenként egy vagy több nagyrözei szegényebb sorsu, jeles szorgalmu és jó magviseletű polgári- és középkereskedelmi iskolai tanuló segélyeztetni vallaskülömbőség nélkül. Az alapítványt a város kezeli, s arról évi számadásaiban a képviselőtestületi közgyűlés előtt elszámol. Felhivatnak tehát ezenel városunk hazafias lakosai, valamint polgári- és középkereskedelmi iskolánk minden pártolói, miszerint ezen „Kossuth ösztöndíj” címét viselendő alapítványhoz tehetségeik szerint hozzájárulni kegyeskedjenek s így hazánk nagy fiának, városunk diszpolgáranak nevével városunkban is megörökíteni segítsenek. — Kelt Nagy-Röczén, 1892. szeptember hó 11-én. Stefanecok Károly sk. polgármester. — 1. Nagy-Röcze r. t. város 300 frt, 2. Nagyrözei költ. segélyző szövetkezet 100 frt, 3. Stefanecok Károly 20 frt, 4. Nagyrözei takarékpénztár 100 frt, 5. Mihalik Dezső 10 frt, 6. Molitörizs János 5 frt, 7. Pétermann Keresztély 50 kr., 8. Pétermann János 1 frt, 9. Tóth Endre 5 frt, 10. Cseh Gusztáv 50 kr., 11. A polgári és középkereskedelmi iskola tantestülete 15 frt, 12. Háby Lajos 50 kr., 13. Tkomesz és Bródy 1 frt, 14. Cseh János 1 frt, 15. Greiner Lajos 5 frt, 16. Barger Gu. d. 1 frt, 17. Lukovits Gábor 1 frt, 18. Popoczer Gyula 50 kr., 19. Ivan András szücs 25 kr., 20. Glósz Ede 25 kr., 21. Nandrássy Gusztáv 5 frt, 22. Köhn Márk 50 frt, 23. Beliczay László 6 frt, 24. Damrély Pál 1 frt, 25. Farkas Sámuel 50 kr., 26. Prékopa Károly 3 frt, 27. Adriányi Ernő 1 frt, 28. Vjeszt Gusztáv 1 frt, 29. Vjeszt András 1 frt, 30. Scholez János 1 frt, 31. Lucze Soma 4 frt, 32. Král Béla 50 kr., 33. Hrentsik Kornél 3 frt, 34. Strba József 40 kr., 35. Dedinszky Gyula 5 frt, 36. Homola András 50 kr., 37. Sturmman József 50 kr., 38. Remenyik Dénes 2 frt, 39. Aray József 1 frt, 40. Güecksthal József 2 frt, 41. dr. Posevitz Albert 5 frt, 42. Nagy Lajos 2 frt, 43. Bárdossy Pál 2 frt, 44. Reusz Lajos 2 frt, 45. Verpfler Gyula 2 frt, 46. özv. Csenka Béláné 5 frt, 47. özv. Vjeszt Jánosné 1 frt, 48. Halassy Kálmán 1 frt, 49. Latinák Viktória 1 frt, 50. Kallina Zsuzsanna 2 frt, 51. Hlaváts Kornél 2 frt, 52. Goldschmidt Lipót 50 kr., 53. Künstler Soma 30 kr., 54. Szahay Zsigmond 2 frt, 55. Szentmiklóssy Béla 5 frt, 56. Stefanecok Márton 2 frt, 57. Eszoghly József 2 frt, 58. Reich Márton 50 kr., 59. Terray Gyula 2 frt, 60. Helm Reich 5 frt. Összesen 650 frt 70 kr.”

Szörnyű szerencsétlenségnek lett áldozatává f. hó 14-én Juhász Mihály 21 éves osgyáni fiatal föllműves gazda, ki földjéről terményeket takarítván haza, kocsijáról a lovak közé csuszott, és mindkét kerék háta közepén gázolt keresztül. A szerencsétlen fölfügerin-zszoftörést szenvedett; súlyos sérülme daczára még 4 napig ült és nagy kínok közt mult ki.

A törvénybíró orgazda. Szilágyi Jánosné básti birakosnő udvaráról egyre veszték a gazdasági szerszámok. Mintha a föld nyelte volna el őket, hollétük nem volt kipuhatolható. A gyanu sokfelé irányult, a kárt szenvedettnek legnagyobb gyanúja azonban volt kocsisára, Lázár Károlyra esett. Nevezett e végül f. hó 17-én kérdőre vonatván, bevallotta, hogy a tetőt ő követte el, s mint ilyen a lopott tárgyakat hajlandó tulajdonosának visszaadni. Az utóbb elvesztett rozsról vonatkozólag előadta, hogy az Szabó Menyhért egyházassági törvénybíróval van elrejtve. Az orgazda törvénybíró eleinte tagadta a valót, s miután az arra cirikáló esendőrörs éppen az ellenkezőről győződött meg, a kötelesség mulasztott eljárását feljelentette a rimaszécsi szolgabírónak.

Vegyes hírek.

Gyászír. Dr. Csátár Ágostoné született Schmidt Erzsike asszony, egyidőben a rozsnói társasköröknek is nagy kedveltségben részesülő ritka lelki és testi tulajdonokkal felruházott fiatal tagja, a ki Rozsnón több jótékonyezélu hangversenyeken gyönyörű zongorajátékával tündöklött, e hét folyamán boldog házasságának második, életének 29-ik évében hosszas szenvedés után Budapesten jobbláttra szenderült. Az elhunyt ifjú nő, ki szeretetreméltóságával lelki nemessége és szépsége miatt állandó kedvence volt mindazon társaságoknak, melyekben megfordult, városunkban is közreműködött egy kellemes emlékü jótékonyezélu hangversenyen, s korai halála meggyászta általános megdöbbenést és őszinte részvétet kelt.

Viszsgálóbírák. Mint a budapesti közlöny f. hó 26-ik számába olvasható, a m. kir. igazságügyminiszter az 1891. évi XVII. t. cz. 33. §-a alapján a rimaszombati királyi törvényszék területére vizsgáló bírónak Vozáry György kir. törvényszéki bírót helyettesül Altdorfer István törvényszéki bírót rendelte ki. Ugyanez alkalommal említjük fel, hogy Buza Endre egri kir. törvényszéki bíró, ki városunkban évekként elzölt joggyakornokoskodott, az egri kir. törvényszék területére, míg Hubay Gyula egykor rimaszécsi közkezdességü járásbíró a miskolci kir. törvényszék területére, az első rendes az utóbbi helyettesi minőségben vizsgáló bírónak hasonlólag ki lettek rendelve.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter otrokocsi születésü Vékey Zoltán újvidéki kir. járásbírói joggyakornokot a nagy-kikindai kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

Téli munka. Egy brassói fakereskedő czég Erdély és Románia határán a kincstári erdőkben nagy fa vállalatra szerződött. A vállalkozás sikere a munkások beszerzésétől függ. E czélból a czég ügynökei a mult hét folyamán Klenócz községben jártak, honnan mintegy 200 favágót, klenóczai lakost, szerződötték egészét télen át tartó munkára, kik már a hosszú utra el is indultak.

Az árvamegyei inségügyi bizottság nevében Kubinyi Miklós alispán, a bizottság elnöke következő felhívást küldötte be hozzánk: „Felhívás. Mindazon nagylelkü adakozók, illetve gyűjtők, kik az árvamegyei inségek részére beküldött készpénzbeli és terményekben való könyörödmányokról eismervényt nem kaptak volna, tisztelettel felhívjuk, hogy ez iránti felszólalásaikat lehetőleg a folyó hó végeig alólított választmányhoz juttatni sziveskedjenek. *Az árvamegyei inségügyi bizottság.*”

Nem mulaszthatjuk el a mostani kolera járvány ideje alatt ama körülmény felmélitni, hogy cognac a legalkalmasabb óvszer ezen betegség elleni védekezésben. Különös figyelemmel legyünk arra, hogy olyan cognacot vegyünk, melynek minősége elösmert jó, mert csak ugy érhető el a kívánt eredmény. Tekintetbe véve, hogy a Gróf Keglevich István-téle promontori cognac már az 1886-ik évi kolera-járvány idejében sikeresen használtatott, és eddigelé csakis diszoklevelekkel lett kitüntette, ezen gyár termékeit kiválóan ajánljuk miután ez Ausztria-Magyarország legnagyobb és legrégebb cognac-gyára.

Törvényszéki esarnok.

A rimaszombati kir. törvényszék bünyenyítő osztályánál a jövő hét folyamán következő ügyek kerülnek nyilvános tárgyalás alá:

November 2-án: 1. Ifj. Balogh Mihály elleni halált okozott súlyos testi sértés büntette miatti ügy.

2. János István ellen hatóság elleni erőszak miatt indított bünygy.

November 3-án: 1. Lopással vádolt Dovala János elleni ügy.

2. Halált okozott súlyos testi sértés büntettével terhelt Csányi Józsefné ügye.

3. Orgazdaság büntettével vádolt Urlák Pál elleni ügy.

4. Lövy József, Penkora Zsuzsanna és Dapsy Miksa elleni bünygyekben felsőbb bírósági ítéletek kihirdetése.

Nem tanácsos legénykedni. Hát baj biz' az, ha a községi bíró ur a szavazót a községi választók névjegyzékéből kihagyja azért, mert az illető adóhátralékát ki nem egyenlittette. De ezen ám lehet másképen is segíteni, nem ugy, a hogy E. S. derék felvidéki koresmáros tette. Ő ugyanis ellensége lévén mindon recurrálás, apellálás s több másféle „lálás“ törvényszerű, de rendszerint hosszadalmas eljárás módozatoknak, azok helyett a legsomnásabb, mert véleménye szerint legezélvezetöb utat kísérlte meg: de saját vesztére, mert beletört a bieskájja. Nem ugyan az őt, a szavazati névlajstromból kifelejtett bírónak, de a hibát rövidesen reperálni czélzó törekvésében. Mert a községi bíró, a kit állítólagos feledékenységé miatt, de valóban törvényes eljárása következtében a község házánál, tehát hivatalos helyiségében E. S. kérdőre vont s vele nem valami hizelgő hangon diskurált, meg-unva a feleselgetést, a kérdőre vont ismételt távozásra történt figyelmeztetés után, hajdujával, mint hivatalos közegével ki akarta akolbólítani. Amde ez nem ment olyan könnyen, mert a heveskedő koresmáros erős legény lévén, karjával egyet sodorintott a hivatalos meghagyást teljesíteni kész hajdura, ugy, hogy az menten érintkezésbe jött a padimentummal, a mi közben nemcsak a föld delejes vonzerejét tapasztalta önmagán, de az esés néminemü

könnyebb „folytonosságá hiányokat“ is idézett elő lezuhanó porhüvelyén. Ezzel ugyan a választók lajstromába a heveskedő hátralékos adófizető neve be nem íródott; de be került máshová, a mit pedig ő aligha akart. A legénykedés miatt ugyanis a dolog a törvényes bíróság elé jutott, a hol a hajdun elkövetett cselekményt, mert az által a bíró hatósági meghagyása lett erőszakosan megakadályozva, hatóság elleni erőszak büntettének minösítették és ezért a fenforög nyomatékos enyhítő körülmények kellő méltatása mellett nyolcz napi nyugalmas időtöltést szavaztak meg a heveskedő delinquens részére. Ez alatt ideje és módja lesz gondolkodni a fölött, hogy mégis jobb a bár hosszadalmas, de biztos törvényszerű orvoslási módot választani, ha az embernek ügyes-bajos dolga akad még a községi bíróval szemben is, mint az önválasztotta s közvetlenségre alapított sommás ut; mert ez, ha az ember indulatain uralkodni nem tud, könnyen oly veszélybe viheti, a milyet bizonyára elkerült volna, ha heves s lobbanékony vérmérsékletét megzabolázva a törvényszabta határokat át nem lépi.

Hivatalos közlemények.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Pályázat.

1165. szám. — A vezetésem alatti rimaszombati kir. törvényszéknél, kinevezés folytán üresedésbe jött bírói állásra a m. kir. igazságminiszter ur ő nagyméltóságának 1892. évi október hó 16-án kelt 4535/I. M. E. számú rendelete folytán ezennel pályázatot nyitok.

Felhívotnak mindazok, kik ezen évi 1500 frt fizetés és 200 frt lakbérrel javadalmazott állást elnyerni öhajjták, hogy életkorukat az 1883. évi I. t.-czikben körülirt képességüket, nyelvismereteiket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat ezen hirdeteménynek a hivatalos lapban harmadszori megjelenésétől számított két hét alatt, a közszolgálatban állók hivatalfőnökeik útján, hozzám annál inkább nyujtsák be, mert a nem szabályszerű uton, vagy elkésve érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Rimaszombat, 1892. évi október hó 19-én.

Kubinyi Aladár, kir. tvszéki elnök.

Piaczi árak

Rimaszombatban, 1892. évi október hó 20-án tartott országos vásáron:

	Métermázsánként	Hektoliterenként
Tiszta buza	7.00—7.30	5.40—5.60
Feles buza	6.00—6.50	4.60—4.70
Rozs	6.00—6.40	4.85—5.00
Árpa	6.00—6.48	3.85—4.00
Zab	4.80—5.00	2.00—2.20
Kukoricza	5.00—5.50	3.20—3.35
Bükköny	0.00—0.00	0.00—0.00
Krumpli	0.00—0.00	1.25—1.50
Köles	0.00—0.00	0.00—0.00
Széna kötve	1.80—0.00	0.00—5.00
Takarmány szalma	0.80—0.00	0.00—0.00
Alom-szalma	0.80—0.00	0.00—0.00
Zsupszalma	2.00—0.00	0.00—0.00

Országos állatvásár Rimaszombatban október 20-án.

Felhajtatott 1205 szarvasmarha: 946 ló: 2450 juh: 900 darab sertés: A beállott esözés miatt lanyha irányzat mellett folyt az adásvétel, s a vásár korán széljeloszlott. Igás ökrök a balogvári uradalom részére vásároltattak paronként 280—310 frton. Mustra bikák élösúly szerint kilogrammonként 24—26 kr, Szopós borjuk kilogrammonként 30 kr. Két éves tinók 130 frt, három évesek 180 frt páronként. Könnyebb fajta koesi lovak kereskedők által darabonként 140—220 frt. Magyar juhek 10—11 frt, öreg ürök 7—9 frt páronként. Süldő sertések makkoltatási czélra, egy évesek 24—26 frt, másfél évesek 30—32 frton keltek páronként. Hizott sertések kilogrammonként és vágósúly szerint 44—46 krajczár.

Városi állatorvos.

Felelős szerkesztő: Lőrinczy György.

Kiadó-tulajdonos: Dr. Bernát István.

Magán-hirdetések.

Legjobb óvszer

kolera ellen

az én ugynevezett

kárpáti borovicskám.

3½ literes fonott üveg-kosárban 3 forint,
1 ládika 3 literes üveggel 2 frt 80 kr.
portomentes küldéssel

Christmann L. E.

szepességi különlegességek
szétküldési üzlete

Szepes-Őr-Mihályon, (u. p. Sztrázsa.)

Árlejtési hirdetmény.

5084. sz. — Szab. Rimaszombat r. t. városánál alkalmazásban lévő **cseled- és szolgaszemélyzet**, valamint a **fizeteses tűzoltók** 1893-ik évi **ruha-illetményök** biztosítása iránt árlejtési határnapul **november 3-ikának délután 2 óra**ja a kapitányi hivatalban kitűzetik.

Ezen határnapra árlejtési kívánók azzal hivatalnak meg, hogy a ruha-szükségletet feltüntető jegyzék a kiválasztott minta-kelme, valamint a feltételek a hivatalos órak alatt rendőrkapitánynál megtekinthetők.

Kelt szab. Rimaszombat r. t. város tanácsának 1892. évi október hó 25-én tartott üléséből.

Szabó György, polgármester.

TISZTA VÉR

az egészség!

Titkos betegségek, kiütések, halvány-ság, általános fáradtság, gyengeség: mindez eltűnik, ha a vér egészséges! Gyógymódunk alkalmazása mellett kezesskedünk a gyökeres gyógyulásról. Kérdezősködő levelekhez levélbélyeg csatolandó.

„Office Sanitas“, Paris
30, Faubourg Montmartre

Hirdetmény.

1599 sz. — A nagyroczei kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Dapsy Palicz Mária** végrehajtonak **Sztacho Barács Katalin** végrehajtatást szenvedő elleni 43 frt 52 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtatási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a nagyroczei kir. járásbíró) területén lévő Ujvásár község határában fekvő a Sztacho Barács Katalin tulajdonát képező ujvásári 5. tjkben foglalt ingatla, nokra az árverést 513 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1892. évi november hó 11-ik** napján délelőtt 10 órakor Ujvásáron a község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX-ik törvényezikk 42-dik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt oadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Nagy-Röczén, 1892. július hó 2. napján.
A nagyroczei kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

Molitorisz, kir. bíró.

ESKÓR

(epilepsia)

viassaesés nélkül gyógyítható. Ezer és ezer bizonyítvány tanúsítja a tudomány ezen bámulatos diadalát. A betegségről szóló kimerítő leírások, levélbélyegek kapcsán a következő ezimre intézendők:

„Office Sanitas“, Paris
30, Faubourg Montmartre.

Hirdetmény.

6035. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Karász Andrásné Malincz Mária** bakos-töréki lakos végrehajtonak **Lehoczky József** hagyatéka végrehajtatást szenvedő elleni 110 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtatási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Bakos-Törék községben fekvő a bakos-töréki G. sztjkben A. 2—18. sorsz. a. foglalt 9¹⁶ urb. telek külsőségéből és belsőségéből, 22. sz. házból Lehoczky József nevén álló felerészére az árverést 517 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1892. évi december hó 30-ik napján** délelőtt 10 órakor Bakos-törék községbe a bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 51 frt 70 krt készpénzben, vagy az 1881: évi LX-ik törvényezikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333-ik szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt oadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. törvény-czikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1892. évi október hó 21-én.
A rimaszombati kir. törvszék, mint telekkönyvi hatóság.

Tomcsányi, kir. tszéki bíró.

Megyebizottsági közgyűlés.

1892. október 27.

Gömörvármegye rendes őszi közgyűlését folyó hó 27-én tartotta meg Rimaszombatban Hámos László főispán elnöklése alatt. A megjelent nagyszámú megyebizottsági tagok sorában notabilitásaink közül tudósítónk ott látta: Hevessy Bertalan, Sebők Pál, Török Balint, Ragályi Gyula, dr. Szabó Sama, Szontagh Zoltán, Stefanecok Károly, Kubinyi Andor, Török János, Gáll János, Szentiványi Árpád, Fáy Barna, Kishonthy Gyula, Baksay István, Szabó György, Máriaassy Barna, Farkas Ábrahám, Bornemisza István, Ossko Lajos, Máriaassy Andor, Fáy László, Fáy Gyula, Sárközy Gyula, Groó Vilmos, Putnok Mór, Diószeghy Zsigmondot s többeket.

Hámos László főispán rövid szavakkal üdvözlöi a megjelent megyebizottsági tagokat s megnyitja a tanácskozást.

Felolvastatik Molnár József, Diószeghy Zsigmond, Kubinyi Géza és Putnok Mór indítványa Kossuth Lajos 90-ik születésnapja alkalmából leendő üdvözlése tárgyában. Az üdvözlő felirat megküldése egyhangú eljenzéssel elhatározott: Hámos főispán ajánlatára, miután Szentiványi Árpád országos képviselő a főispánnak indoklásáért és a határozat kimondásáért köszönetet mond s azt kívánja, hogy minden megyének ilyen főispánt adjon a gondviselés.

Az alispáni évnegyedes jelentés, mely a megye egész legközelebb lefolyt évnegyedes történetére részletesen kiterjeszkedik. A közigazgatás rendes menetét semmi sem zavarta meg, de az ügymenet gyorsítása végett kénytelen volt egy rendkívüli díjnokot alkalmazni, s kéri, hogy e díjnak fizetése a jövő évi költségvetés keretében beillesztessék. A személy és vagyonbiztonság nagyobb mérvben nem zavartatott meg, azonban a közegészségügy nem mondható kielégítőnek, különösen a dyphteritisz és vörheny sok áldozatot szedett, míg a fenyegető kolerajárvány behurcolása ellen és megakadályozása végett a legerélyesebb intézkedések váltak szükségessé, melyek a legnagyobb szigorúsággal fogantatottak is. — A megyei pénztárak megvizsgáltattak s mindenben rendben találtak.

Az eljenzéssel fogadott jelentésre a közgyűlés felhatalmazza az alispánt, hogy a közigazgatási iroda munkarejét egy díjnak alkalmazásával szaporítsa, s hogy a kolerajárvány ellenében a szükséges óvintézkedéseket a házi pénztár terhére fogantatthassa.

A megyei költségvetés tárgyalása alkalmával az alispán javasolja, hogy a járási szolgabírák és polgármesterek záros határidők betartására utasítsanak a megyei utadók, gyógyalapi pótdadók és katonabeszállásos adók behajtására nézve, s ezeknek befizetésére záros határidőket tűzzenek ki, s hogy a szolgabírák a legszigorúbban járjanak el a községek ebbeli kötelezettségeinek teljesítésére nézve, hogy a pénzek a községek által a szolgabírói hivatalokból küldessenek be a központba, s az alispán javaslatát a közgyűlés elfogadva, a végzés ily értelemben hozatik meg.

A kórházi bizottság jelentése a megyei közkórház 1891. évi számadásának megvizsgálásáról tudomásul vétetik s egyszersmind felhatalmaztatik a kórházi bizottság, hogy a hevenyfertőző és ragályos, valamint az elmebeteg elhelyezésére a kórház területén egy külön pavillon emelésére költségvetést készítsessen, s a kérdéses helyiség felállítását lehetőleg mielőbb fogantatthassa.

A szolgabírói iratok folyamodtak a megyegyűléshez az iránt, hogy évi fizetésük évi 500 frtről 750 frtra emeltesse fel. Az állandó választmány javaslatába elismeri ugyan a szolgabírói alkalmazottak munkával való túlterheltségét, miután azonban nem létezik oly alap, melyből a kért javadalmazás megadható lenne, a kérelem nem teljesíthető.

Kubinyi Géza pártfogásába veszi a kérelmező iratokat, kiemeli a változott társadalmi viszonyokat, s a tömérdek és sokféle munkát, melyet a járási kezelő tisztviselők végeznek, s javasolja, hogy a kérelem legalább részben teljesíthessék, s a járási iratok fizetése legalább 600 frtra emeltesse fel.

Bornemisza alispán, kötelességének tartja, hogy a kérdésben némi felvilágosítással szolgáljon. Még eddig sohasem történt meg, hogy a megyei tisztviselők fizetésfelemelésben részesültek volna, s ezt egy egyszerű, egy-

oldalú kérvény folytán ma sem látja időszerűnek, kivételképpen sem eszközölni. Összehasonlítja a qualificatiohoz kötött állások javadalmazását a kezelő tisztviselőkével, s nem ellenzi, hogy évenként — a mennyiben a költségvetés engedi — bizonyos remunerációval segélyeztessenek, de a javadalmazás rendszeresítését nem tartaná helyesnek. Egyébként az ügyet a közgyűlésre bizza.

Fáy Barna esatlakozik a Kubinyi Géza indítványához, hogy t. i. a járási iratok javadalmazása 600 frtra emeltesse fel.

Török Balint pártolja az állandó választmány javaslatát, a központban drágább az élet mint a vidéken, s így indokolja volna inkább, hogy a központi iratok javadalmazása emeltesse, azok kérvényét pedig éppen legközelebb utasították el.

Hevessy Bertalan nem ellenezné, hogy általánosan, minden tisztviselő fizetése felemeltesse s méltányos és aránylagos öszhangba hozassék a végzett feladatok és munka jelentőségével, de ilyen megoldalu s a fennálló arányos fizetési különbözetet megbolygató intézkedést, mint a melyet a folyamodó járási iratok kérelmeznek, nem helyeselhetne, miért is az állandó választmány javaslatát elfogadásra ajánlja.

Hozzászóllott még a kérdéshez Szentiványi Árpád, ki bevándorlónak tartja a közigazgatás államosítását, akkor actualissá lesz a kérelem, melynek teljesítése ez idő szerint legfeljebb pótdadó kivétele által válnék lehetségessé, abba pedig a közgyűlés ügysem egyeznék.

Az érdekes vita után a közgyűlés az állandó választmány határozati javaslatát fogadja el.

Lukács Béla kereskedelmi miniszterre történt kinevezését örvendetes tudomásul veszi a vármegye. Kubinyi Géza a hála meleg hangján emlékezik meg az új miniszter jóindulatáról, melyet a jolsva-vidéki vasut létesítése érdekében tanusított, s indítványozza, hogy a megyegyűlés üdvözlő feliratot intézzen a miniszterhez.

Szentiványi Árpád érti, hogy Kubinyi Géza halálával viseltetik az új miniszter iránt, de most, mikor Kossuth 90-ik születésnapja alkalmából tárgyalta üdvözlésnél éppen Kubinyi hangsúlyozta, hogy a megyegyűlést politikai discussió helyévé ne tegyék, s éppen egy kezdő miniszter irányában nem tartja helyénvalónak, hogy üdvözlő felirat küldessék.

Kubinyi Géza feltartja indítványát, az új miniszter halála kötelezte a megyét maga iránt.

Hevessy Bertalan nem tartja indokoltnak most üdvözlőni a minisztert, majd ha az az új vasut teljesen kiépül, akkor helyénvaló lesz az üdvözlés, de ma még korai. Most még elég az, ha a kinevezést örvendetes tudomásul veszi a vármegye.

Kubinyi Géza szavazás elrendelését kéri. Szentiványi Árpád megjegyzi, hogy nagy emberek jöttek-mentek már az alkotmányos élet helyreállítása óta, de még soha sem történt meg, hogy egy új minisztert üdvözlőlt volna a megye.

Bornemisza István esatlakozik Hevessy Bertalanhoz és az állandó választmány javaslatát elfogadásra ajánlja. Majd ha a vasut be lesz fejezve, akkor szívesen fog beleegezni a miniszter üdvözlésébe.

Máriaassy Andor hasonértelmű felszólalása után a közgyűlés az állandó választmány javaslatát fogadja el s a Lukács miniszterre kinevezetése örvendetes tudomásul vétetik.

Következett a megyegyűlés egyik legérdekesebb pontja: az alispáni hivatal azon ismeretes végzése, melyben kijelentett, hogy a megyei székház nem tartozik a város kötelékéhez még rendőri tekintetben sem. E kijelentés ellen Rimaszombat város egy felterjesztésben tiltakozott.

Az állandó választmány határozati javaslatában fentartandónak véli az alispáni hivatal végzésében foglalt elvi kijelentést.

Bornemisza László alispán mindenekelőtt kifogásolja azon hangot, melyen Rimaszombat város felterjesztése tartva van. — A kijelentés tekintetében elismeri, hogy a tételes jog szerint a megyei székházra ugyanazon rendőri szabályok érvényesek, mint bármelyik a város területén lévő vagyona nézve, de a rendőri intézkedések megtételének joga a megyei székház területén kizárólag az alispán hatáskörébe tartozik, ott rendőri intézkedésre egyedül az alispán illetékes.

Szabó György védelmezi a város felterjesztését.

Hevessy Bertalan nem tartja lehetségessnek, hogy a közgyűlés az alispáni hivatal elvi kijelentését megváltoztassa.

Szentiványi Árpád kijelenti, hogy a város felterjesztése nem válik díszére azoknak, akik megszerkeztették.

Marton János nem ismeri el a végzés azon kijelentését, hogy a megyei székház külön hatósági területet képez; ennek a kijelentésnek semmiféle jogi alapja nincs. Az igaz, hogy rendőri tekintetben közvetlen hatalma a rendőrségnek nincs a megyei székház fölött, de az említett kifejezés nem lévén korrekt, egyáltalán meg nem állhat. A fellebbezés hangját azonban ő is kárhoztatja.

Ujházy Lajos főjegyző védelmezi a végzés kérdéses kijelentését, melynek elvileg külön jelentősége van. Ő e kifejezést törvényben gyökerező s körülírt jogok kifejezésének tartja, s esatlakozik az állandó választmány határozati javaslatához, mely a közgyűlés által egyhangulag el is fogadtatik.

Mondanunk sem kell, hogy mi e kérdésben a megyebizottsági közgyűlés mai többségével teljesen ellentétes nézetben vagyunk. Mert semminemű törvényes alapja nincs azon elvi kijelentésnek, hogy a „megyei székház külön hatósági területet képez“; valamint lehetetlen és absurd eredményekre vezethetőnek tartjuk némely felmerülhető esetekben azt, hogy egy rendezett tanácsú város rendőrfőkapitánya a megyei székház területén az alispán előleges tudta, beleegyezése és jóváhagyása nélkül funkcióját nem végezheti. A hivatalos érintkezések tekintetében szokásos formulák némelykor illendővé és kívánatosá tehetik az alispán megkérdezését, de hogy a rendőri funkció gyakorlásának előleges censura alá vételét az alispán magának vindikálni bármely konkrét esetben jogosítva volna: ezt tételes jogon alapuló juris prudentia el nem ismerheti. Az ügy tárgyalására különben legközelebb visszatérünk.

Következett a bizottsági jelentés a nemzeti pénztár és Fáy Gusztáv alapítványból kiadandó jutalomidjak kiosztása tárgyában; e jelentés szerint a magyar nyelv sikeres tanítása és terjesztéséért a következők jutalmaztattak az erre kiküldött bizottság javaslata alapján: A 135 frtos Fáy Gusztáv-féle jutalmat Mánczos József vashegyi tanító nyerte el, ki a turesoki és sztrki iskolák megmagyarosítása körül is sikeres tevékenységet fejtett ki. — A nemzeti alaptól egyenkint 50 forintnyi jutalomban részesültek: Kiesiny Gusztáv bakostöréki, Roszjár Endre jolsvai, 40 frtos jutalomban Orosz Endre kövü-, 30 frtos jutalomban Desznik Sándor telgárti, ifj. Farkas József rimóczi-, Valent András hankovai-, Grommer Elek helpai- és Kaland Bertalan fekete-lehotai tanítók.

Az állandó választmány a bizottság jelentését magáévá tévén, azt a közgyűlés is egyhangulag elfogadja.

A Tarnóczy Gusztáv terhére rótt 100 ft birságnak a miniszter részéről történt elengedését a közgyűlés tudomásul vette, megelégedvén a megdorgálással, mely amugy is elég erkölcsi súlylyal bír.

A gyűlés további lefolyásáról lapunk legközelebbi számában hozhatunk csak tudósítást.

Gömör-Kishont t. e vármegye ipara.

Előttöm fekszik a miskolci kereskedelmi és iparkamara 1891. évi jelentése, mely a kerületét képező Borsód-, Gömör-Kishont- és Hevesvármegyék közgazdasági viszonyairól beható képet ad. Szolgálatot vélek vele a köznek tenni, a midőn közönségünknek a Gömörvármegyerő vonatkozó adatokat reprodukálni és az alábbiakban vázoló.

A termés az 1891. évben — a tengeri kivételével — általában, minőségre is, közepen aluli volt, mindamellett a feleslegét elég kedvezően sikerült értékesíteni, mit különösen Oroszország rossz termése tesz megmagyarázhatóvá.

A gabnaneműek a hosszú esőzés behatása folytán, minőség és mennyiségre nézve nem mondhatók a legjobbaknak, mi leginkább a buzára és rozsrá nézve áll, azonban az árpa és zab néhol közepes, átlagban véve kielégítő. A tengeri termés, dacára a szeszélyes időjárásnak, remekül bevált, mintegy kárpótolni akarva a többi terményekben való veszteséget. A burgonya termés türethetőnek bizonyult s ennek fontossága különösen megyénk hegyes

TÁRCZA.

Egyről-másról.

Uram, uram, Szerkesztő ur
Az egekre kérem:
Ne haragudjék, hogy versem
Épen ma lett készen.
Rég ígértem, — tavaly nyáron,
Krumpli kapálásba,
Ugy hiszem, hogy jó lesz most is
— — A papír kosárba.
Hogy jobb sorsra nem érdemes
Jól tudom, bár Pósa
Megígérte, hogy lapjában
Kritikát mond róla.
Itt van nézze, olvassa el,
Itéljen fölé:
Megérett-e, vagy korai
A nyomda festékre.

*

Rima mentén van egy város,
Zsigmond idejébe
— Mint beszélik hét faluból —
Lett vón' összetéve.
Végvára a magyarságnak
Hires iskolája,
Azért sít tán oly fényesen
A nap is le rája.
Kávéháza nagyon sok van,
A boldogság lakja,
Virágozik is mindenike,
Mint a — karácsonfa.
Diszes terén kívül volt egy

Jól instruált kertje,
Balzsamos volt levegője,
Daloló a kedve.
Tarka virág, sudaras fák
Enyhet adó árnya
A felzaklatott sziveket
Oly epedve várta.
E hely volt találkozója
Fiatalnak, vénnek,
Itt hűsöltek a tarokban
Megsebzett vitézek.
Itt suttogtak szebb jövőről
A szerelmes párok;
Itt költettek — csendes estén —
Meg a házasságok.
Szóval e hely boldogságnak
Volt kies tanyája...
— Ma kisértő, kóbor szellem
Rakott fészket rája.
Mint beszéltek, e szellemek
Édes szülőanyja,
Ázsiából költözött vón'
E boldogabb honba.
Fama asszony azt pletykálja,
Hogy sötét éjfélen
Szörnyű harezra készülődik
Szárason és vizen.
Hitelt adva e valónak,
A tanács szavára,
Estrázsaul rögtön kiállt
Kakas Jankó bátya.
Vérteztetjé: fürtös bunda,
Karból a kezében,
Kulacsában koleraecsepp,
Spiritusz képében.

Háromfontos esiznatalpa,
Baránybőr sapkája,
Isten bizony beillenek
A régiség tárbá.
Ki meglátja, — ijedtében
Legyen az akárki,
Nolle, velle egyre fogja
A keresztet hányni...
Ilyen szép estrázsza mellett
Ez a szellemféle,
El nem hiszem, hogy kimerjen
Lépni a — harezterre,
Jól tudja ezt Kakas uram,
— Nem hiába estrázsza —
Jól tudja és készen is áll
Az öszcecsapásra.
Hivatása tudatában
Sötét éjfel, nappal
Szellemet üz, bacillust fog
Rémséges nagy garral.
Azt suttogják gombostüre
Spékeli fel őket:
Ki nem hiszi — én elhiszem —
Menjen, győződjék meg...
Örül is a tanács ennek,
Már hogyné örülne!
Jobban esáks Kakas örül,
A bacillus hőse:
Mindennapra lénuogot kap
S e lénuog fejébe
Nagyot iszik a böles tanács
— — Jó egészségégre...

Gömöri Dongó.

fekvésü vidékeire hatott ki, a hol a lakosságnak, ugyszól-
ván föléltetését képezi.

Az 1891. évi termés Gőmörmegeire vonatkozólag,
a következő számokban demonstrálható:

Gömör (mm.)	buzza	rozs	árpa	zab	repeze
	257.887	111.147	69.222	115.672	280

Mint kedvező jelenséget felemlíthetünk, hogy me-
gyénkben a föld értéke 50—100% kal, a bérösszeg hol-
dankint 2—5 fittal emelkedett; mi még fokozódni fog a
kültetésbe helyezett vasutak kiépítésével.

A gabnaüzlet is meglehetősen élénk volt, mivel
kapcsolatban meg kell emlékeznünk és az illetékes körök
figyelmébe ajánlva, a már mostanában nagy arányokat
öltő koesi hiányról a vasuti forgalomban, mely abnormis
állapot ép akkor sújtja a termelőt s kereskedőt, mikor
árut a legjobban értékesíthetjük.

A dohánytermelés összesen 13 községben lett
engedélyezve és 114 termelő által 480 kat. holdon és
1198 □ ölon lett kultiválva. A termelt dohány minősége
középszerű, a kezelés és a beváltási ár javult, azonban az
engedélyezett területek nem szaporodtak.

A bortermelésről, melylyel nálunk összesen
10 község foglalkozik, egyáltalán nem közölhetünk semmi
kedvezőt, mert a szőlőnek ez idő szerint sok és hatalmas
ellenségeivel kell megküzdeni. Első sorban a filoxera
szedte a sápot, hozzájárult még, a nem kevésbé ellensé-
ges indulatnak bizonyult, peronospora viticola, melylyel
szemben kigazdánk oly elfogultak, hogy a veszélyt csak
fingátnak értelmezik és egyáltalában nem tartják szüksé-
gesnek az ellene való védekezést. De nemcsak megyénk-
ben, hanem egész Magyarországon a filoxeránál is sok-
kal veszedelmesebb ellensége a borkereskedésnek a m-
bürgyártás, mert a filoxera ellen védekezhünk csak-
csak, de a mübürgyártás nagy veszedelmét saját kormá-
nyunk portálja, a mennyiben a mübürgyártást szigorúan
tiltó törvényt, még most is csak várjuk. Pedig egyedül
ettől remélhető a tényleg mind nagyobb nérvet öltő bor-
hamisítás meggátlása s a külföldnek boraink iránt tanu-
sított magafokú bizalmatlanságának eloszlása.

Az állatkereskedést magas árak és szilárd
irányzat jellemzik. A lötenyészésre a Rimaszombat város
területéhez tartozó Szabadka pusztai mérfedeztetési álló-
más kétségtelenül fejlesztő hatással volt, úgy, hogy a te-
nyészanyag mindenhol javult. Lóvásáraink elég jó hi-
rűek, mit különösen a galicziai vevők jelenléte bizonyít;
a katonai lóvásárok kevés eredménnyel jártak a lefolyt
évben, mivel a vásárló-bizottság rendkívül szigorral vizs-
gálja a legkisebb szépségi hiányokat is és a tenyésztők
által el nem fogadható árakat ajánlanak.

Az állati termények közül a nyersbőr-keres-
kedés nem nagy terjedelmű, mert a roznyói Markó
József-féle bürgyárt kivéve, nyersbőrt szükségű iparte-
rünk alig van. Igen elszomorított a gyapjútermé-
lés adatai, mert csak hanyatlást konstatálnak egy a gyap-
jútermelés, mint a juhtenyésztés terén. Juhot nagyobb
mennyiségben csak kevés gazda tart és kicsiny lévén a
forgalom, igen kevés kereskedő foglalkozik e hajdan nagy
jelentőségű üzletággal.

Gőmörmege erdős, fadús területei kiválólag a fa-
kereskedésre utalják kereskedőnk, és ezen iparág
múltán is foglalkoztat oly sok üzletembert. A termelvé-
nyekből a vasuti talpát a hazai s részben az osztrák vasu-
tak használták fel; a haszonfa úgy a belföldi, mint a
külföldi kivitel tárgyát képezte s a bányafa elég bőséges
fogyasztót talál már a kamara kerületéhez tartozó bányá-
szatban is. A tüzfát részben a helyi szükséglet fogyasztja,
legnagyobb részt azonban a fővárosba szállítják. A faszén
is nagy mennyiségben termeltetik, mert kohóink és gyá-
raink legnagyobb része faszénnel dolgozván, a szükséges
faszén mennyiség még importra is szorul. A faszén éget-
tet leginkább szegény tőrtaink házilag eszközök és ezen
kereset teszi némileg türelmetlen nyomoru sorsukat.

A fentiek a növény- és állatországai ter-
ményekkel való kereskedés halvány vízfénnyel
volnának hivatalos regisztrálni és ezeknek ismertetése után
megpróbálkozom megyénk főbűszkeségét, a bányász-
atot és a vele kapcsolatos vasipart az olvasó szeme
elő varázsolni.

Múltán neveztem főbűszkeségnek a megyénkben oly
virágzó e két iparágat, mert ez biztosítja nekünk, gőm-
örieknek hazánk vasiparban az első helyet. Hegyeink
tartalmazzák a sokszor az arannyal vetekedő vas ére-
ket, kőszén, kobaltot és nikkelt.

A lefolyt év bányászatunkra, az évi jelentés szerint,
igen kedvező viszonyok között telt el és a vasiparban
előállott kereslet éreztette hatását az éreztelésre. Jelen-
tékeny lendület konstataható a szénbányászat terén is,
mint azt már a múlt évi iparkamarai jelentés is jelzett,
illetve kiemelte.

Vaséreztermelésünk egyike az ország leg-
jelentékenyebbjeinek, és ebben az ország-rész a rimam-
urány-salgótarjáni vasmű-részvénytársaság vashegyi és rákosi vastelepeit illeti, melyek
Szik-Turesok és Rákos községek határában terülnek el,
s 78 bányatelekből, 2 határközből 929.150 m² és 18 kül-
telekből 378.027 m² területből állanak. A társaság a le-
folyt évben 952.344 métermázsát vasérezet termelt, 390.000
frt értékben, a termelvények Vaskötől—Likéig terjedő
sodronypályán szállították, mit saját kohói fel is
dolgoztak. A vasérezbányászatnál 431 férfi munkás lesz
foglalkoztatva 1—1 frt 80 kr. napibér mellett.

Egy másik jelentékeny vaséreztermelőbánya, a Dob-
sina város tulajdonát képező, a Langenberg hegyen
lévő, mely vaspátot és régi vasfrissítő salakot termel,
előbbiből 92.856, utóbbiból 18.902 mm., összesen 25.475
frt értékben. A termelt anyag a Dobsina városi kohó-
bér-
lőknek adatott el, kik 65 munkással, a környék birtokosai
által alkotott társáda tagjaival dolgoztatnak. A munkások
átlagos napi keresete 1 frt 20 kr. és 1 frt 60 kr. között
ingadozik.

Kellő figyelmet érdemelnek még: Andrásy
Géza gróf 8 kohója és a Szász-Köburg göthai
Fülöp herceg ő kir. fensége dobsinai bá-
nya-felügyelőségé által kezelt bányák, mely utóbbi
110000 mm. barna vaskövet 275000 frt értékben produ-
kált, Pohorellán és Straczenán dolgoztatván azt fel.

A tiszolczi m. kir. vasgyári üzemvezet-
őség a feldolgozott érez egy részét a roznyó-nada-
bulai kincstári bányából nyerte.

Az érezforgalom tekintetében a legfontosabb vasuti
állomások a következők: Nyustva, Dobsina, Horka, Alsó-
Sajó, Rozsnyó, Pelsűz, Tornallya és Betlér.

Összefoglalva tehát Gőmör-Kishont vármegye vas-
éreztermelését az a statisztikai adatok alapján 2 1/2 mil-
lióra, a vaskovandé 0.6 millió métermázsára rugott.

A vastermelés természetesen létezolata a vas, vas-
és aczélárak előállítására és így ezek előállítására is
megyénknek biztosítja a palmaágat az ország többi me-
gyével szemben. A lefolyt évben az egyes telepek üzeme
a következő volt:

1. A rimamurány-salgótarjáni vasmű-részvénytársaság
coaks-olvasztóban Likéren 2 kohóban 500.000 mm., Tho-
mas nyers vasat termelt 2.000.000 frt értékben.

2. Ugyanezen társaság faszén olvasztójában Nyus-
tyán 44.165 mm. szürke nyers vasat termelt 177.000 frt
értékben.

3. Ugyanezen társaság faszénolvasztója Nagy-Rö-
czen (Kieskova, Rudna) (vasuti állomás Tiszolc) 2 ma-
gas kemencéjében 84.100 mm. nyers vasat 336.440 frt
értékben állított elő.

4. Andrásy Géza gróf nyolc kohója 305.704 mm.
nyers vasat termelt, melynek értéke 1.200.000 frt.

5. Andrásy Dénes gróf dernői kohójából 22.816
mm. nyers vas került ki.

6. Szász-Coburg-Góthai Fülöp herceg pohorellai
telepén 26.018 mm. nyers vas produkáltatott.

7. A m. kir. kincstár tulajdonát képező tiszolczi
kohóban 141.859 mm. nyers vasat termeltetett.

8. Sárkány Miksa dobsinai kohóberlete 40.963 mm.
fehér, kavarára alkalmas nyers vasat termelt.

Az öntvénytermelés szintén kedvezőbb con-
junkturák között küzdötte végig az 1891. évet Termelte-
tt a rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság
nyustyai öntödéjében, mely kereskedelmi és gépöntvény-
re van berendezve 25544 mm. öntvény 153327 frt ér-
tékben. — A m. kir. kincstár tiszolczi telepén pedig
1061 mm. nyersöntvény 5305 frt értékben. — Andrásy
Dénes gróf dernői öntödéjéből 8013 mm. vasuti kerék és
5963 mm. másféle öntvény került ki.

A kamara ezuttal is, mint az előző években örö-
mel emlékezik meg kerületének vasúri gyártásáról, mint
a modern technika fejlettségének kiváló fokán álló kerü-
leteli telepekről, melyek a külföldön is kiváló jó hírné-
vek örvendenek.

Folytatása következik.

Hírek és vegyesek.

Boltrányos arrogancia. Egy Hammermüller József
nevű losonczy illetőségű joghallgató már egy év óta több-
ször megjelent a rimaszombati Cassino helyiségeiben,
a nélkül, hogy erre nézve engedélyt nyert, vagy magát a
Cassino elnökénél szokás szerint bemutatva volna. Török
János elnöknek feltűnt a cassinóban tartózkodó ifju s kér-
dést intézett több casinoi taghoz a fiatal ember kiléte
iránt. Ezt Hammermüller meghallván, jelentkezett a ca-
sino elnökénél, de oly kihívó modorban, melyet az elnök
egy tanuló ifju köteles szerénységével megegyezőnek nem
tarthatott. — Hammermüller másnap egy izetlen ar-
rogantiával stylizált goromba levelet intézett a Cassino elnö-
kéhez, ki az ügyet az igazgató választmány elé terjesz-
tette. Az igazgató választmány f. hó 26-án déli 12 órakor
tartott ülésében egyhangulag a következő határozatot hozta:
„A rimaszombati kaszinó igazgató választmánya midőn
egyértelműleg helyesli az egyet elnökének eljárását, mely
által egyedül az alapszabályokban körülírt jogát gyako-
rolta, egyszersmind határozott rosralását nyilvánítja a
levélíró helytelen fellépése miatt, melylyel egy köztiszte-
letben megözült férfi s egy egész társadalmi kör iránti
köteles tisztelettel megelégedve, az egyetemi hallgatók-
tól méltán elvárható társadalmi műveltség korlátait indo-
kolatlanul áthágtá, s tekintve, hogy ezen illetlen viselke-
dés által érdemtelenné tette magát azon kedvezményre,
melyet a rimaszombati kaszinó az egyetemi tanulmányok
végző ifjuságnak a kaszinói tagsági jogok gyakorlá-
sának és élvezésének megengedése által joakarulatul nyújt,
az igazgató-választmány Hammermüller József losonczy
lakos joghallgatótól azon kedvezmény élvezését ezennel
megvonja, minélfogva nevezett joghallgatónak a rima-
szombati kaszinó egyesület helyiségeiben megjelenni többé
nem engedtetik meg. Miről elnök Török János megfelelő
intézkedés, Hammermüller József joghallgató pedig tu-
domásvétele végett jegyzőkönyvi kivonat útján értesített
rendeltetnek.“

o. Tanitógyűlés. A gőmörmegei általános tanító-
egyesület rimaszombati járásköre folyó hó 26-án a hely-
béli községi fiúiskolában tartotta meg rendes őszi kör-
gyűlést a tagok s a tanfelügyelőség élénk részvéte
mellett. — Tárgyai a következők voltak: 1. *Simkóné
Kraicz Karola* tanitónő tartott mintatanítást a leányis-
kola IV-ik osztályu növendékeivel; tanításának tárgya
„Az emberek eledele“ című olvasmány volt. A tanítás
élénk s igen tanulságos eszmecserére nyújtott alkalmat,
melyben a kör tagjainak majdnem mindenike részt vett.
A bírálatok összegezése alapján *Járossy Endre* elnök
kimondta, hogy a tanítás teljes sikerű volt, az előadó ta-
nitónőnek köszönet szavaztatott. 2. *Kathona Géza* bírá-
lata *Füzessy Márton* következő című tétele felett: „Mi-
ként szoktathatjuk le növendékeinket a buzagságról?“
Úgy a munka, mint a bírálat igen tanulságos volt, majd-
nem egy félóra nyúló vitát provokált, mi legfényesebb
bizonyítéka annak, hogy általános érdeket költött, így
mind a két működő tag méltán érdemelte meg az elnöki
köszönetet. 3. *Nagy Zoltán* „Az állóirásról“ című ér-
tekezését olvasta fel. A személyes tapasztalatokra, alapos
megfigyelésekre támaszkodó, kellő részletességgel és me-
leg egyszerűséggel megírt esimes munka szintén tanulsá-
gos eszmecserére nyújtott alkalmat, melynek eredménye-
ként kimondatott, hogy az álló írás és annak előnyöi a
kör tagjai által megfigyeltessék, e tárgyról a jövő őszi
gyűlésen újból eszmecseré váltassék. A szerző felolvasását
megéljenzették. 4. *Járossy Endre* „Gőmörmegei Föld-

rajza“ című *Simkó Endre* által írt tankönyvet ismer-
tette. Üdvözlő szerzőt, mint uttörőt, köszönetet mond a
régén érezt hiánytöltő munkáért. Részletes s alapos is-
mertetés után a könyv a tanítók figyelmébe ajánlatik,
annak minél nagyobb mérvben való elterjesztése s tan-
könyvül használata kimondatik. A gyűlés kisebb fontos-
sági ügyek és indítványok elintézésével 2 óra után ért
véget.

Siker. A murányvölgyi vasut kiépítése, mely után
két évtizeden át ezen völgy szívós kitarással és fokozódó
áldozatkészséggel törekedett, immár biztosítva van. — A
másfél millió forintban megállapított költség egyharmada
törzsrészvényekben, kétharmada 75% árfolyamu elsőb-
ségi részvényekbe teljesen van fedezve, s a hetvenezer for-
rintnyi biztosítékot a központi m. kir. állampénztárba e
hó 16-án tette le Kubinyi Géza országgyűlési képviselő, ki
ezen vasut létesítése körül elismerésre méltó tevékenysé-
get fejtett ki. Támogatták őt Nagyrőce és Jolsva váro-
sok polgármesterei: Stefanecok Károly és Bazilidesz Gusztáv,
Mihalik Dezső hercegi ügyész, Podhraczký Endre
hercegi erdőigazgató és Heinzlmann Alfréd gyárbírtokos.
A megyénkire is fontos új vasuti vonal kiépítését Pelsűz-
től kezdik s egy év lefolyása alatt be is akarják fejezni.

o. Tanítók évkönyve. A gőmörmegei általános tanító-
egyesület szokásához híven, az elmúlt 1891—92 évről is adott ki
évkönyvet, melyet Czékora István az egyesület főjegyzője szerkesztett.
A könyv elején találjuk Józsa Antal „Emlékvés“-ét, melyet szerző
az ált. egyesület Comenius ünnepélyén olvasott fel, — melyet an-
nak idején lapunk is hozott, amennyiben a tehetséges erőt munka-
ársunknak vallottuk, illetve valhatjuk. Ezen szép költemény után
az egyesület 19-ik évi működéséről szóló jelentést olvashatjuk, mely
szerint a járáskörök s a központi választmány a szokásos rendes
gyűléseiket megtartották s dícséretes munkásságot fejtettek ki. — Az
egyesületnek van 14 alapító, 10 tiszteletbeli, 16 pártoló, a roznyói
körben 44, a rimaszombatiiban 47, a nagyrőceiben 42, a tornallyai-
ban 35, összesen 208 tagja. Ezután a f. évi aug. hó 23-án s 24-én
Jolsván megtartott 19-ik évi közgyűlés lefolyásáról tesz jelentést, az
évkönyv, melyről lapunk annak idején terjedelmes s részletes tudó-
sítást közölt. Az egyesület évi bevétele 479 frt 94 kr., kiadása, ideértve
a 18 frt 45 krnyi maradványt, mint egyenleget, szintén 479 frt 94 kr.
Az egyesület tőkésített vagyona 997 frt 33 kr. Az „Eötvös-alap“ bevé-
tele 143 frt 68 kr. volt. Az évkönyv ezután az ált. egyesület ügy-
rendjét s végül a tagok névsorát közli. Az évkönyv fényes tanubi-
zonyságot tesz a tanítók zajtalan, de igen fontos s nagybörderejű
munkásságáról. A tudományos osztályok között talán egyetlen egy
sines, mely annyit törődnek saját ügyeivel, a szellemi munkássággal
mint épen a tanítók osztálya. A gőmörmegei ált. tanító egyesület
működése annyira színvonalon áll, hogy évkönyveit országsszerte is-
merik, megjelenését mintegy várják, sőt újabb időben mintának is
elkéri. Ez egy a járáskörök, mint a központi választmány, de főleg
a lelkiismeretes s tapintatos munkásságu elnökség érdeme.

Mikor a kalapok unatkoznak. A tornallyai vásár
alkalmával történt, hogy B. J. és K. J. helybeli ijarosok
sátorában szörnyű módon unatkoztak a kalapok s bár mi-
ként is vágyakoztak új gazdát éreselni, nem sikerült nek-
kik; figyelmen kívül hagyta őket a hideg vásári közön-
ség. Már-már aggódni kezdtek sorsuk felett, midőn egy-
szerre csak egy férfi s egy nő személyében a várva-várt
Messiás megérkezett. Lett erre nagy sürgés-forgás a ka-
laptáborban. A modern messiások látva a kalapok vég nél-
küli örömet, szépszerével 12-nek mihamar lábat növeszt-
tették. A kalapok azonban nem mehettek messzire, mert
utolérte őket mihamar két zsandár képeben a nemezis,
kik a háladatlan kalapokat új gazdájukkal: Vincez József
rózsa-lehotai és Kovács Zsuzsanna simoni lakosokkal együtt
a jól kiérdemelt vásártia átvétele céljából bekísérté a tor-
nallyai kir. járásbíróshoz.

A keze került gyujtogató. Múlt hó 21-én történt,
hogy Lauk Antalné Lueska községi lakos egész portája
földig égett. Eleinte azt hitték, hogy a tűz keletkezésé-
nek oka: vétkes gondatlanság. Talán meg is nyugodtak
volna e hitben, ha a roznyói esendőrös le nem tartóztat-
tatta Szaszák Mihály umra-lehotai illetőségű koldust, ki
töredelmesen vallotta be, hogy a gyujtogatást ő követte
el mint mondá azért, mert Lauk Antalné, midőn alamizs-
náért könyörgött volna nála, kintasította, ki verte portá-
járól. A gyujtogató koldust átadták a roznyói kir. járás-
bíróshoz.

Juhlopás. A közeli napokban R. F. ragályi föld-
bírtokos Rónya pusztai erdejéből ismeretlen tettesek 16
drb. anyajuhot elhajtottak. Megkerülnek e a szerenésletlen
párak — a jövő titka. Különös ismertető jelük, hogy
füleiken löhere alakú kivágás van s oldalakon R. F. mo-
nogrammot viselnek.

Önképzőkori pályakérdések: A helybeli egy. prot.
főgymnáziumban fennálló „Tompa-kör“ tagjai számára a
tanári kar a következő pályakérdéseket tűzte ki:

- a) Magyar nyelv és irodalomból:
 1. A magyar bibliafordítások története.
 2. Az „Ember tragédiájának“ széptani méltatása.
- b) A magyar történelemből:
 1. Hunyadi János és Hunyadi Mátyás párhuzamos jellemrajza.
 2. A Kurucz világ története 1660—1711-ig.
- c) A természettanból: A rezgések törvényei, tekin-
tettel a zenei hangokra.
- d) Költői pályázat.
 - a) Genre-kép (prozában.)
 - b) Temetőben (elégia, kötött beszéd.)

Az önképzőkori jutalmak a következők:

1. Reguly Péter alapítvány kamata 9 frt.
2. Jánosdeák László emlékére tett alapítvány kama-
tai kétféle osztva (5—5 frt) 10 frt.
3. Szabó Márton alapítvány kamata 5 frt.
4. Fülöp Béla emlékére tett alap kamata 4 frt 50 kr.
5. Önképzőkori nagyobb díj 6 frt.
6. Önképzőkori kisebb díj 3 frt.

A pályamunkák beadásának határideje 1893. május 1.
D r. Veres Samu, önk. elnök.